

Milan Ivanišević

Pustošenja susjedstva Solina u godinama 1807. i 1814.

Milan Ivanišević
HR, 21000 Split
Kneza Višeslava 16

Proučavatelj opisuje vojno djelovanje koje je prouzročilo uništenje starih matičnih knjiga: godine 1807. u Stobreču (francuska vojska) i godine 1814. u Klisu (austrijska vojska). Uz opis borbe u Stobreču opisano je suđenje i osuda pobunjenika te njihovo pomilovanje. Poslije uništenja matičnih knjiga novi je župnik to nastojao nadoknaditi svojim popisom obitelji. Uz opis borbe u Klisu proučavatelj je dao novo čitanje i tumačenje izvora iz matične knjige. Po njemu je stare matice uništila austrijska vojska kad se osvetila francuskome upravitelju, a on je u svojoj kući imao matice. Protumačeno je francusko zakonodavstvo o novome ustroju matičnih knjiga. Crkvene su ustanove i u doba francuske vlasti vodile matične knjige po svojim pravilima, ali ih je malo sačuvano. To pokazuje posebno sastavljen popis za devet župa oko Solina. Posebno su popisani župljani Stobreča prije godine 1807., u godinama 1725. i 1726. (usporedno) i u popisu koji je započeo 18. listopada 1807. Župljani Kamena popisani su u godini 1726. i uspoređeni s onima u godinama 1660. i 1672.

Ključne riječi: Stobreč, Klis, matične knjige, francuska vojska, austrijska vojska, godine 1807. i 1814.

UDK: 94(497.5Solina)“18“

Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 10. travnja 2016.

Povijesni su izvori različiti po vrstama i sadržajima, ali im je cilj isti: biti temelj proučavanju, poznavanju i tumačenju prošlosti. Popisi krštenih, vjenčanih i umrlih vjernika pojedine crkvene zajednice, iako prvotno usmjereni na samu tu zajednicu, u protoku vremena bivaju izvori za povijest ne samo vjerskoga, nego i društvenoga života zajednice. Proučavatelji ih prepoznaju, u novije doba sve više, jer iz samih popisa uzimaju sve više podataka. Takav sam postupak primijenio u prikupljanju podataka iz niza sačuvanih matičnih knjiga u prostoru kojemu sam središte odredio u Solinu. Tako sam stekao spoznaje o društvenim događajima koji su utjecali ne samo na mjesto događaja, nego su imali širi odjek, pa tako i na događaje u Solinu. Te spoznaje dijelim s čitateljima ovoga Časopisa jer je i njemu središte Solin. Matične nas knjige vode u prvo desetljeće devetnaestoga stoljeća, koje je samo na prvi pogled različito od vremena prvoga desetljeća stoljeća u kojem živimo. Čitatelj koji je proživio nedavni rat u našoj

domovini sjetit će se kako su i u njemu bile uništavane stoljetne matične knjige, slično onima u Stobreču i Klisu.

Vojno djelovanje: Stobreč

Dalmaciju je francuska Carevina zadobila po mirovnome ugovoru dogovorenom 26. prosinca 1805. u palači ostrogonskoga nadbiskupa u Bratislavi.¹ Za preuzimanje vlasti poslan je u Dalmaciju francuski general Gabriel Molitor, a austrijski namjesnik Thomas de Brady tiska u Zadru 18. veljače 1806. proglas po kojem austrijska vlast prestaje 18. veljače, a francuska počinje 19. veljače. Francuska je vojska došla u Split 24. veljače, a austrijska otišla iz Splita 25. veljače.² Od tada je i Stobreč bio u francuskoj vlasti, a ona je odmah bila uređena po novim zakonima. Djelovala je ujednačeno u granicama Kraljevine Italije, bila je podređena središnjoj vlasti i dijelila je sudbinu čitave Carevine koja je bila u stalnom ratu. Tako su njezini neprijatelji dolazili i nedaleko od Stobreča, a u obranu

1 U ime austrijskoga cara Franje Prvoga potpisali su knez Johann von Liechtenstein, podmaršal i zapovjednik konjaništva pete armijske skupine, koji je bio 2. prosinca pobijeden (češki: Slavkov u Brna; njemački: Austerlitz), i Ignác Gyulay, general poručnik, a u ime francuskoga cara Napoleona Prvoga potpisao je ministar vanjskih poslova Charles-Maurice de Talleyrand-Périgod. Francuska primopredaja isprava o prihvaćanju obavljena je u Beču, u carskome dvorcu Schönbrunn, 27. prosinca 1805. Dalmacija je pripala Francuskoj po 23. članku ugovora.

2 Rukopis: Split, Arheološki muzej, 50b24; izdanje: K. Prijatelj 1952, str. 88.

vlasti u Stobreč je dolazila francuska vojska. To se ponovilo i godine 1807.

Ruski carski ratni brodovi, kojima je zapovijedao kapetan prvoga reda Ilja Andrejevič Baratinski (1776. - 1837.), pošli su 12. svibnja 1807. iz Kotora, a poslije tri dana došli su u Korčulu. Na Brač su došli 22. svibnja. Ovako je opisan njegov napad na Poljica i Stobreč: *22 мая командор Баратынский с десантными войсками прибыл в Брацо, откуда, взяв с собою фрегат Автроил, корвет Дерзкий, катер Стрелу, бриги Александр и Летун, перешел к местечку Полице, в нескольких милях от Спалатры лежащей. Старшины сего места тотчас прибыли на корабль командора, умоляли способствовать им против неприятеля. Командор, не имея достаточного при себе войска, просил их взять терпение: но как уже не от их зависело воли прекратить возмущение, то и обещал им возможную помощь и покровительство государя императора. При появлении российских кораблей патриоты ободрились, собрались и 25 мая с мужеством напали на французов. Как сражение происходило у морского берега, то эскадра снялась с якоря, приблизилась к оному и сильным картечным огнем принудила неприятеля отступить и заключиться в крепость. 26-го недалеко от Спалатры высажено было на берег 5 рот солдат и несколько матросов. Baratinski je morao napustiti Brač i nedugo prije 4. srpnja došao je u Herceg Novi, a 4. srpnja tamo je došla francuska vojska.³ Ovaj opis početka sukoba dao sam po ruskome izvoru jer je opširan, a svi drugi izvori su šturi. Oni su opširniji kad opisuju događaj kako ga doživljavaju na francuskoj strani. Na temelju izvješća što ga je Ivan Dominik Garanjin 3. lipnja iz Splita poslao u Zadar, piše Tullio Erber: »Tek je pokret Rusa 3. lipnja 1807. uzbunio Split.⁴ (...) I uistinu, Garagninova su se predviđanja potpuno obistinila, budući da je istog dana, 3. lipnja u predvečerje, nekoliko ruskih brodova došlo do poljičke obale, te se usidrilo na sidrištu blizu Mutograsa. Uhoda, poslan od Garagnina na te strane, obavijestio ga je da se ruska eskadra sastojala od četiri broda s puno brodica u pratnji, iz kojih su se ljudi iskrcali na kopno, da su četiri lađe bile načičkane vojnicima, da su se Poljičani držali mirno te da*

se francuska postrojba povukla. (...) Dana 4. lipnja Rusi su izveli iskrcavanje u uvali Stobreča. (...) Jedan narednik 11. regimente, koji je pratio živež za posadu u Omišu, ubijen je na putu, te je njegova glava trijumfalno odnesena Rusima, dok su za drugim vojnikom iz pratnje ispaljeni brojni hici, ali nije bio uhvaćen. [bilješka 138: Namjesnički arhiv, Garagninovo izvješće Dandolo broj 227 izdano u Splitu 5. lipnja 1807.] Ta vijest je digla na noge posadu u Splitu, te se pukovnik Bachelu s četiri satnije 11. pješačke regimente odmah zaputio kako bi izvidio stanje drugih dviju satnija svoje regimente koje su bile u Poljicima i kojima je zapovjedio povlačenje. Ali još nije prešao ni granicu Stobreča, kad je obasut snažnom puščanom paljbom. Bachelu je pokušao ustrašiti napadače zaklonjene s desne i lijeve strane ceste probajući juriš na te položaje. Razvila se žestoka borba u kojoj su poginuli mnogi ustanici. Francuska se trupa, nadvladana, iako brojčano daleko nadmoćnija od neprijatelja, morala povući prema selu Kamenu, dok se Poljičani nisu usudili progoniti je. Francuzi su imali jednog mrtvog časnika i nekolicinu ranjenih vojnika. [bilješka 139: Namjesnički arhiv, Garagninovo izvješće Dandolo broj 232 izdano u Splitu 5. lipnja 1807.] Ovaj početni uspjeh je još više osokolio ustanike kojima su se pridružili i do sada mirni Stobrečani. (...) Generali posade u Splitu Lecchi,⁵ Monfalcone i Teste,⁶ zajedno s pukovnikom Bacheluom, su istu večer održali ratno vijeće, u kojemu je odlučeno odmah zatražiti pojačanja iz Šibenika i Trogira, te marširati slijedećeg dana na najbrojnijeg neprijatelja, koji je bio upravo u Poljicima. (...) Doista, u jutro 5. lipnja izašle su iz Splita kraljevska laka pješadija i cijela 11. regimenta predvođene brigadnim generalima Lecchi i Teste, te pukovnikom Bachelu. Kad su francuske trupe dospjele blizu sela Stobreča zasute su žestokom paljbom iz mušketa koja im je nanijela nešto gubitaka. Ali Francuzi, brži od munje, postrojili su se u kolonu te su nakon nekoliko salvi jurišom zauzeli selo. Velik dio stanovnika je nagnuo u čamce i potražio zaklon na ruskim brodovima, usidrenima u blizini, a oni koji ih se nisu dočepali na vrijeme bili su prepušteni oštrici mača.«⁷ Splićanin, koji nije u svome rukopisnom djelu ostavio o sebi ni ime niti kakav drugi znak nego samo dokaz o svome neprijateljstvu spram

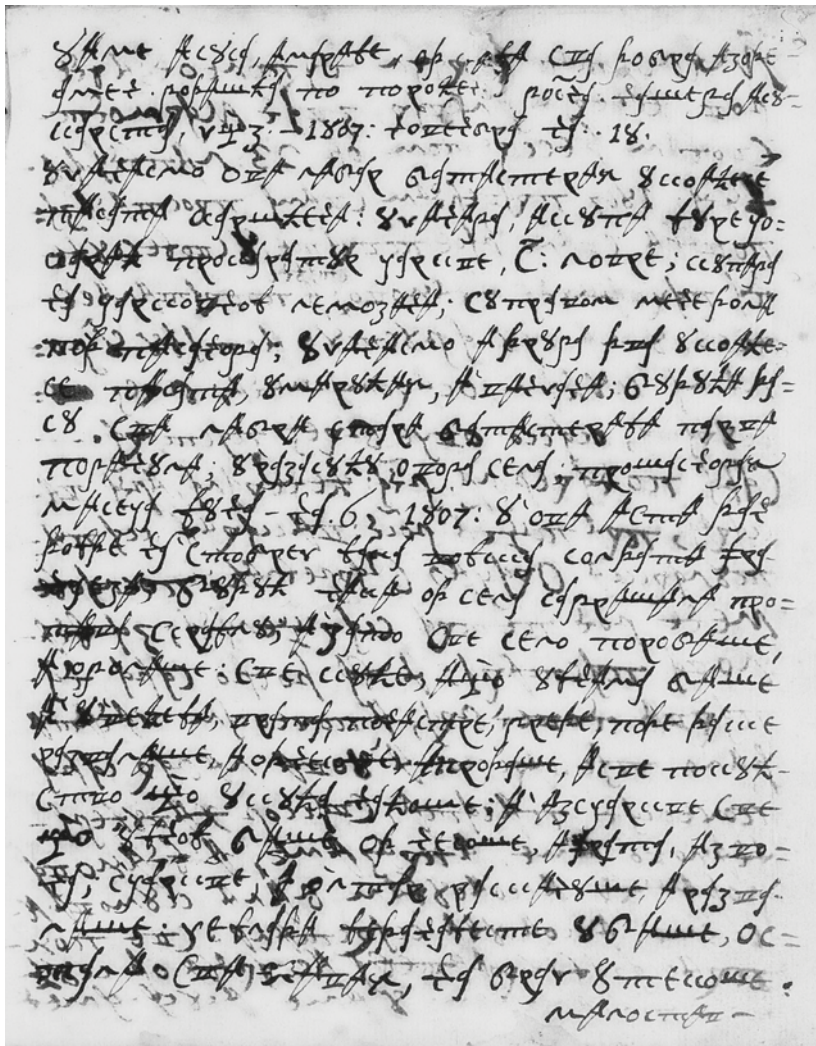
3 V. B. Bronskij 1819, str. 245-252 (čitav opis), str. 247 (navedeni dio); iste stranice ima i drugo izdanje iz godine 1837.; izvorno tiskanu ćirilicu ovdje prenosim u sadašnjem pravopisu; imena Brač i Split pisac piše po talijanskim imenima u ruskome pravopisu.

4 U talijanskome je izvorniku tiskana godina 1808., ali bilješka ima točnu godinu 1807.; prevoditelj je ponovio onu tiskarsku pogrešku. Pisani (P. Pisani 1893, str. 274, bilj.4) navodi točnu godinu samo u bilješci.

5 U službenim novinama (II Regio Dalmata. Kraglski Dalmatin, Zadar, godina II., broj 27, subota, 4. srpnja 1807., stranica 214) prezime je, talijanski i hrvatski, napisano: »Lechi«.

6 Pisani piše: Teste je zapovjednik Splita, a Lecchi i Monfalcone talijanski su generali (P. Pisani 1893, str. 275). Erber piše: »kraljevska laka pješadija«, a to znači talijanska vojska, pa su Lechi i Monfalcone bili zapovjednici te vojske.

7 T. Erber 2010, str. 94-96. P. Pisani 1893, str. 274-275.

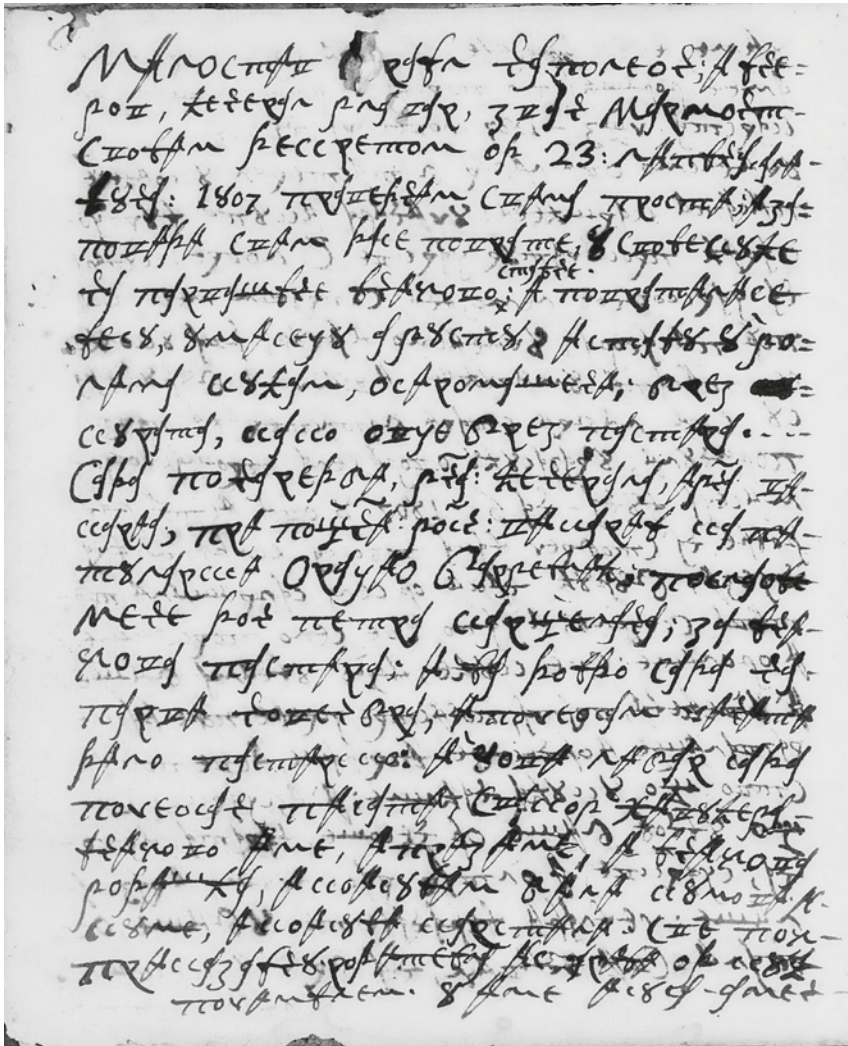

Slika 1
Uništenje matice u Stobreču, list 2r

postupaka francuske vlasti, ovako je opisao stradanje u Stobreču: *Della distrucione dela villa Stobrec e Poglizza. Li 5 Giugno 1807 fu distrutta la villa di Stobrec che ucisero gli Francesi il suo paroco Rdo Sigr Dn Giuseppe Podrugh da Coprivno ed altre alquante persone Giorgio Plosno e i suoi due figli e Moglie e il restante della stessa villa fuggivano nelle Barche di moscoviti alla Brazza per suo ricovero e gli Francesi Soldati li Sacheggietero tutte le sue abenzzze di Mobilio Soldo robba bestiami e le vendettero di qua e la e svestettero le loro Case rotte.*⁸ Poslije ove vijesti nema više spomena o Stobreču, a ono što Splitsanin ne piše, opisuje Erber: »Generali Tirlet, Lecchi i Teste su u jutro 6. lipnja nastavili marš,

navaljujući na Poljica. (...) Francuzi su u međuvremenu kopnenom artiljerijom uznemiravali rusku eskadru koja je ostala blizu Stobreča, a pošto su se pripremali za postavljanje baterija većeg kalibra, ruski brodovi su otplovili, uputivši se prema jugu. U ovim borbama nekoliko Francuza je ranjeno, dok su stradanja pobunjenika bila ogromna. Rusi su imali samo nekolicinu zarobljenih. [bilješka 142: Namjesnički arhiv, izvješće pokrajinskog pukovnika trećeg odjela Vidovića Dandolu broj 608 izdano u Splitu 13. lipnja 1807.] (...) Čim je pristigla vijest o pobuni, glavni general Marmont je odmah krenuo iz Zadra, te je 8. lipnja u 5 sati poslije podne, nakon samo 18 sati puta, stigao

8 K. Prijatelj 1952, str. 89.

Slika 2
Uništenje matice u Stobreču, list 2v

u Split zajedno s generalom Vignolleom, zapovjednikom glavnog stožera i drugim, njemu podređenim časnicima. Marmont je odmah obišao baterije i dao sve upute kako bi u zoru mogao nastaviti put prema Poljicima. (...) Zbilja, slijedećeg jutra u 4 sata Marmont se uputio u pravcu Poljica.⁹

U Splitu je 17. lipnja napisana ova zapovijed: »General Glavar od Vojske u Dalmaczii. Hotechi postaviti svarhu poticzanju Mosckovaczaa koji suproch zakonim od postenja ne činne rat u ovim strânam nego uzbudjuchi sunnechienja, i platjajuchi karvnike: i hotechi sahraniti

Puk od Dalmaczie i od Kraine Dubrovacke od onnizih nesrichiaa kojih Mosckovczi s' laxivim obetjanjim, i opakim prihignenjem navode vrhu ngegove glave. Nareggjiva scto slidi: Çlan. I. Kojimudrago Dalmatin, alli Dubrovçanin, zapoznan daje bio na brodove Mosckovske, bittichie priveden prid jedno zbornu Pristoglie vojniscko, i odsudjen na smart. Çlan. II. Generalom Zapovidnikom od Okolisciaa naslognenoje ispunniti ovu Zapovid, kojachie bitti prinesena u jezik Italianski i Harvaski, proglasena po svoj Dalmaczii, i prosctivena iz Otâra na Misi Xupniskoj u svimi Xupaniam. Na Stanu Opchienomu od Splita 17. Liepagna

9 T. Erber 2010, str. 96-98. P. Pisani 1893, str. 276. Događaje općenito, bez spomena Stobreča, opisuju i službene novine (II Regio Dalmata. Kragliski Dalmatin, Zadar, godina II, broj 24, subota, 13. lipnja 1807., stranica 188-190).

1807. Zab. Marmont. Za Pripis Priličan General od Razdgieljenja, Glavar Viscega Vichia Opchienoga, Vignolle«¹⁰

Ostvarenje te zapovijedi bilo je u Splitu, u palači obitelji Milesi, 15. i 16. srpnja. Ovo je uvodni dio i dijelovi presude o Stobrečanima: »Dalmatinsko Vojstvo. Vojničk' ossobitoo naaredjenje. Suud isrecen po Vojničk' ossobitiim Naaredbenizim u Vječju dnevvu 15. i 16. Saerpgna 1807. u Spljettu u Dalmazii. U Imme Privisogog Zarra i Kraaglja. U ovi daan petnaest Saerpgna, goodiseta G-va tissučju ossam stottin i sedmooga. Vojničk' ossoobiti svjett skupgljen u Spljettu u Dalmàzii, isabran po naaredbi izvoersnog' Paervovlâstnika, uporabgljen po krêposti Zârske Naredbe sedamnaest Xetvara dvanaeste godiné, i slóxen po toom Naredbi kakko sljedi, to su G. G. Caqueran, Cetto-glavár (tissučnik) pjesničkof, Nadostavgljen Opçennom Starjesçinstvu, Nadstojnik; Schnetz, Cetto-Kognički glavár, Tâborski-pomočnik G-ra Dilo Vlâstnika S. Cyra; Ducroc, Nâčelnik (Stottignik) Nadostavgljen Opçennom' Starjesçinstvu; Grollier, Stottignik u jedanaestom Sdaerxanju nâednih Pjesčnikof; Boissac, Naacelnik, Tâborski Pomočnik G-ra Dilo-Vlâstnika Vignolle; Eudes. Stottignik u jedanaestom' Sdaerxanju narednih Pjesčnikof; Belglava, Namjestnik u karabinjerskom Cetti Krâgljevске Straaxe Italianske; G-r Boissac Naacelnik, jedan od tih Naaredbenikaa çineçi Opovidjenje; Svi nareçenni i ódabrâni od priusvišćenog Parvovlâstnika Marmonta, opcennog' Stûpnika Kogničkih-Tjeraozaa, narêscena s' Velikim Trakom Skuppa - ód - Çjasti Vitêsa-Sapovjêdaozaa reda Gvosdjenne Krunné, okičena s' Velikim rêdom Privisokog' Vürtemberskôga Krâglja, Velikog' Vojevode Dalmatinske i Arbanasčke Vôjske; Tû nâdstajuçi Dupre cettoretnik u jedanaestom' Sdôerxanju Nâednih-Pjesčnikof, Kangilljer álliti Písaoz isabran od Opovjednika; Koji svi nittísu u rodbini ni svoji, ni méghju gnimma ni s' Krívzima, u koliko sâkon brâni. Tâ Vojničk' Ossobiti Pomnizí, Sasvani po nâredbi G-ra Dilo-Vlâstnika Vignolle, jednôga od Sapovjedalaaz Skuppa - od - Çjasti, Vittesa Sapovjêdaozaa u rêdu gvosdene Krunné, Opçennich Starjesçinaa u Dalmatinskom Vôjski glavara, òvako ispisanom: Po òdluzi Vêlikog' Vóvodé, vojničk' ossóbiti Sbôr, slóxen po nâredbi 17 Xetvara godičta 12ga, i nareçen od istoga Parvovlastnika, sa da osudi viscé okrivljenich od Naabune tolíkó u Poglizi koliko u straanam ókolo gnê; skúppitçese sa tó prikko suttra 15. ovoga u Spljettu u obicjajnom mjesstu vječja

Vojničkog Sborra, olli u komugod druggom' podobnu mjesstu, buduçi jur svarsçeno Isiskivanje. Pottjem rasumié Parvovlastnik, po nâredbi od Iskusçjanja, da tî sboor osudi na isti naçin víscé svieh Kípaá ossudjenich u gnegovvom Naaredbi 13. Ljepna proscjastoga isreçennom' u oní çjas u komu Odmettnizi bialiu ottjerâni. U oçennom' Dvôru u Spljettu na 13. Saerpgna 1807. Dila-opçenni-Vojvoda opçenne-oblâasti glavár potpisan Vignolle. Skupplisuse u Spljettu u Milesovom kucchi, sa suudit sljedeçjees tojest:

(...)

Dûja Perassovichja Pôpa od Stobrêçja Spljettске Kráiné u Dalmàzii; Gargûra Knesovichja Pôpa od istog mjêsta: Jôza Knesovichja Nadbòjnika reçènog Stobrêçja; Stjepàna Knesovichja texaka iz Stobrêçja Spljetaske Kráiné u Dalmazii; Jôza Podrukku Xupnika od reçenòg Stobrêçja; Luku Ociassichja tunder Arâmbasçiu; (...) Vojnich Opçenni Sboor Svjettùjçise medju sobbòm s' vratima Satvórenim, Nadstòjnik póstavi napose sa svakkoga od sljedeçih Kípaá ovakó isiskivanje: Dà (...) Dûjo Perassovich, Gargur Knesovich, Jôzo Knesovich, Stjepo Knesovich, Jôzo Pàdruk, Luka Ociassich, (...) Samovoglm; pò tanko odisgàr, Okrivljeni, dassu pokàsani djêllovitto udiòniizi od nâbuné ka je púkla na peet Ljêpna proscjâstoga u Pogliçkom Kráini u Dalmàzii namisçgljena ú pomoç nâpředovanja Mosçkovskog oruxja premma Franceskím cettamm, jessu - li Krivi? Issa tegá Nadstojnik postavy voerb svakkôga dôli-receniich Kípaá, sljedêçje isiskivanje, to jest: Dà (...)Nâdstojnik buduçi skùpio odvjette poçignuçi od najuixgnega i od najmlaggjega od svih Nâredbenikaa, i pottim isrekó svoj odvjer, Vojničk' Ossobito' vjeçje isgovaara potpunno da (...) Dûjo Perassovich, Gergur Knèsovich, Gôzo Knèsovich, Stjepo Knèsovich, Jôzo Pòdruk, Luka Ociassich, (...) Samovoglni, krivi - su. Vojnitçk' ossobito vjeçje ossudiva. Podpunno dà (...) Dûja Perassovichja Pôpa, Gargura Knesovichja Pôpa, Jôza Knesovichja Nadbòjnika, Stjepa Knesovichja texaka, Jôza Podrukku Xupnika, Luku Ociassichja Arâmbascju, (...) na smoert, i na ogglobjenje gnihovich dobàraa u Kóris vjernich podloxnikaa privisokog Zarra Napuleuna Krâglia od Italié, kojisu pódnicli ziéç; nâbuné.«¹¹

Matične knjige potvrđuju od kada do kada su poživjeli ti osuđenici.¹² Duje Petrasović, otac Petar, majka Manda Aljinović, rođen 7. svibnja 1761., umro 1812. Grgo

10 Il Regio Dalmata. Kragliski Dalmatin, Zadar, godina II., broj 26, subota, 27. lipnja 1807., stranica 206.

11 A. Pavić 1903, str. 466, 469-472.

12 Svećenici su bili i u Vranjicu (I. Grubišić 2011, str. 143-144). Jozo i Stipan Knezović popisani su u Kući 2, a Luka Očašić u Kući 3 (vidi u poglavlju ovoga proučavanja: Popis župljana Stobreča, započet 18. listopada 1807.). Nadnevak u kojem je samo riječ »oko« i godina približno je izračunan na temelju starosti u Popisu, a godinu smrti Duje Perasovića ima don Slavko Kovačić u svojoj kartoteci.

Knezović (brat Jozin i Stipin), otac Ante, majka Matija Roguljić, rođen 12. ožujka 1766., umro 12. veljače 1847. Jozo Podrug, zvani Bašo, otac Jakov, majka Jakovica Šarić Šilović, rođen 21. ožujka 1762. u Solinu, umro 22. prosinca 1844. u Solinu. Luka Očašić, otac Marko, majka Kata Ćosić, rođen oko 1769., umro 13. veljače 1843. Jozo Knezović, rođen oko 1761., zadnji put spomenut 15. kolovoza 1821., kada mu je rođen sin. Stipe Knezović, rođen oko 1777., umro 23. studenoga 1848.

Marmont je u Splitu 23. lipnja odredio pomilovanje: »Pribivaoczi od Poglicza i od Primorja, vi jeste pruxilli ruke protiva Vojniczim koji biahu vassa Bratja (...) Povratitese k'vascim Kuchiam, budite virni, i najtichiete, kakono parvo, u vascim Kuchiam, i u vascim Poglím, mir i obragne nje.«¹³ Konačno, još je jedan suvremenik ovih događaja ostavio svoje rukopisno svjedočanstvo. To je bio novoimenovani stobrečki župnik Petar Karštelan. On je 18. listopada 1807., na početku pisanja nove matice krštenih, opisao razorenje Stobreča dana 6. lipnja.¹⁴

Vojno djelovanje: Klis

Dalmaciju je francuska Carevina izgubila u zadnjim borbama svoje kopnene vojske s austrijskom kopnom vojskom i engleskom mornaricom.¹⁵ Kratak opis ratovanja počinjem 25. listopada 1813. kada je pred Zadar doplovio engleski ratni brod *Alceste*. Od 30. do 31. listopada austrijska je vojska osvojila Knin, a predaja Zadra potpisana je 5. prosinca. Sutradan je pobjednička vojska ušla u grad, a 12. prosinca austrijski su generali Franjo Ksaver Tomašić i Teodor Milutinović nastavili iz Zadra osvajanje Dalmacije. Drugi je smjer osvajanja bio od Knina do Šibenika i Trogira.

Pukovnik Francesco Danese,¹⁶ tada francuski prebjeg u austrijskoj vojsci, ušao je 6. studenoga u Trogir.¹⁷ Uzmak francuske vojske iz Splita vodi satnik Bouillerot, koji piše dnevnik o događajima od 30. listopada do 30. prosinca.¹⁸ On 30. listopada odlazi iz Splita u Klis u kojem nalazi nešto vojske, ali ne i sve upravno osoblje jer je carinski nadzornik s osobljem otputovao brodom u Italiju. U tvrđavi se okuplja i druga francuska vojska koja napušta svoja prijašnja borbena mjesta. Od tada će skupine vojnika veoma često bježati iz tvrđave. Engleski komodor William Hoste dolazi pred Split i 2. studenoga postiže predaju grada te odmah šalje šest stotina hrvatskih vojnika u Solin, a 7. studenoga tamo stiže i vojska iz Trogira, te oni 11. studenoga ulaze u kliški Varoš. Danese, koji već tada ima čin general bojnika, 20. studenoga počinje topovski napad na tvrđavu. Do 10. prosinca topovima sve više ruše prve obrambene zidove, a napad prestaje 14. prosinca navečer. Sutradan počinju pregovori o predaji koju Danese potpisuje 16. prosinca. Pregovori o nekim drugim uvjetima predaje počinju dana 26., a 28. se dana u tvrđavi okuplja vojska za predaju i sve je dovršeno 30. prosinca. Mimo svoga izvora Lovre Katić dodaje u završnim rečenicama opisa: »Francusko vladanje nije ostalo u dobroj uspomeni u Klisu. Evo jedne bilješke o njima: Libar od krštenja (...) Don Ivan Marinić.«¹⁹ Katić tu bilješku ničim ne označava kao izvor, a ona je doista poseban izvor i po postanku i po značenju.²⁰ Katić je pogrešno protumačio temeljno svjedočanstvo toga izvora, jer riječi: »dođoše Cesarovci« ne pokazuju »francusko vladanje«, kako tumači Katić, nego austrijsko. Evo toga izvora: »Libar od karšćenja koji poče poslin razsutja vranceškoga kad su propali z Dalmacije i najposlim i s kliške vortice, a to jest

13 Il Regio Dalmata. Kragljski Dalmatin, Zadar, godina II., broj 27, subota, 4. srpnja 1807., stranica 215-216 (»Razglasegne«; general Vignolle, zapovjednik Marmon-tovoga stožera, objavljuje na završetku kako je Marmont odredio čitanje ovoga proglašenja na talijanskom i hrvatskom u svim dalmatinskim župama kroz tri nedjelje, u vrijeme mise, kad bude čitano Evanđelje). Proglas je tiskao i Erber (T. Erber 2010, str. 111-112).

14 Vidi izvor u poglavlju ovoga proučavanja: Popis župljana Stobreča, započeo 18. listopada 1807. (list 2r, 2v).

15 Ratovanje u Klisu opisuje Katić (L. Katić 1962, str. 423-427), ali ne navodi svoj izvor, a to je Pisani (P. Pisani 1893, str. 438-443), pa ovdje slijedim podatke iz toga izvora; Tancik (F. Tancik 1964, 44) netočno prenosi neke podatke iz toga izvora, pa njegove navode valja izbjegavati.

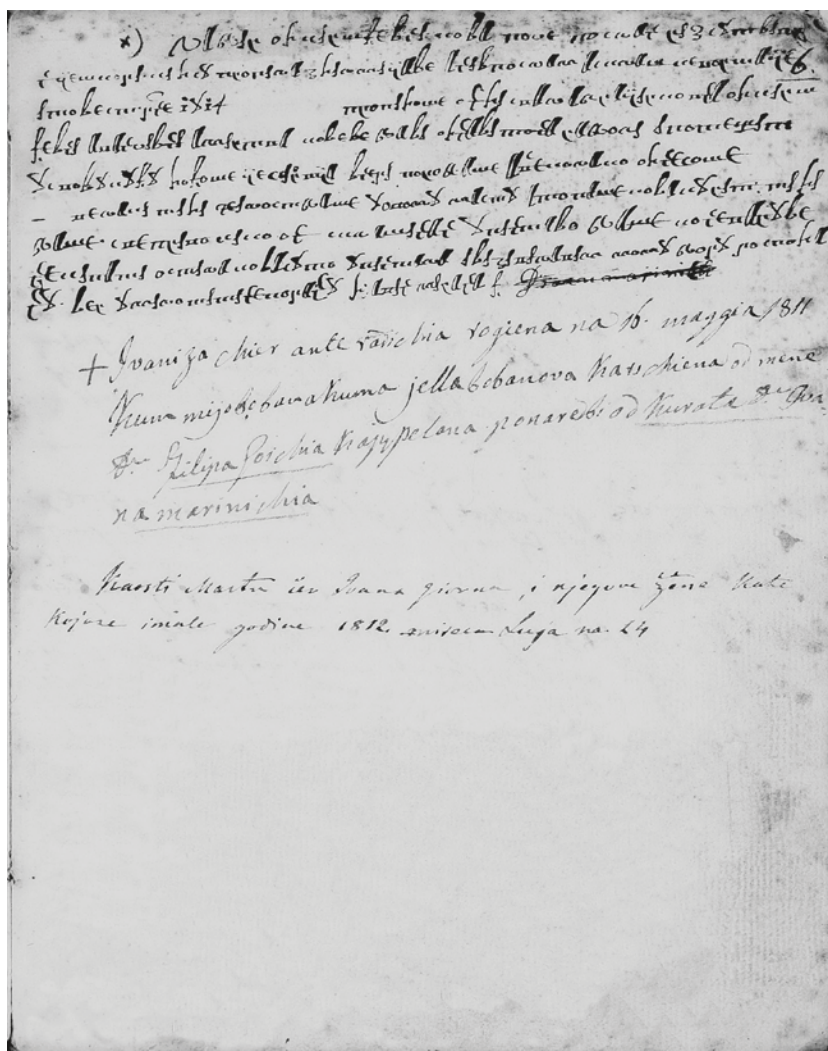
16 Francesco Vincenzo (Zadar, 17. prosinca 1759. - Zadar, 9. ožujka 1844. [Š. Peričić 2000, str. 204-208.]) Danesea je, u Milanu 25. svibnja 1807., odlikovao potkralj Italije Eugène de Beauharnais: »Članak I, Providur General od Dalmaczie pridatichie na Nasce imme Kollunelu Darxavnome Frani Danesu jednu mèdagliu od zlata od onnih kojese bile skovane za slavodobitje od jene, svidočujuchimu Nasciu zadovolgnost za gnegova dillovanja« (Il Regio Dalmata. Kragljski Dalmatin, Zadar, godina II., broj 24, subota, 13. lipnja 1807., stranica 187). U Splitu je 4. lipnja 1807. bio osuđen: »Vojska od Dalmaczie. Visce vjeche opchieno. Nauk varhu sudbenoga iziskovanja za suditi odmetnike od Primorja buduchi bio dovarscen; (...) svoje Sidenje u Czarkvi Fratara Svetoga Dominika u Splitu (...) izrekao je osudu: na kaznu smrti i konfiskaciju imovine (...) osuđeni su u odsutnosti 'Franu Danesa Kollunela od Kraine' (...) Na kraju osude navodi se zapovijed Marmonta, da se odlaže izvršenje kazna jer može uslijediti pomilovanje.« (Nadnevak osude: Š. Peričić 2000, str. 206, bilj. 90; tiskani proglas: Zadar, 26. rujna 1807.; izdanje: V. Maštrović 1979, str. 93-94, br. 102; dijelovi u polunavodnicima su izvorni, druge su rečenice tumačenje priređivača.)

17 Pisani (P. Pisani 1893, str. 438) pogrešno tiska: *Le 6 décembre*, a ta je pogreška očita i po točnim nadnevcima za Šibenik (na istoj stranici); ta pogreška utječe i na nadnevak dolaska austrijske vojske iz Trogira u Solin jer je to 7. studenoga, a ne 7. prosinca, kako je napisao Katić (L. Katić 1962, str. 425). Točan dan dolaska u Trogir pokazuje Daneseovo pismo trogirskome načelniku (A. Duplančić 1989, str. 38 [fotografija 15], 39 [br. 72]; izvornik: Split, Arheološki muzej, 48h20).

18 Pisani ga navodi (P. Pisani 1893, str. 439, bilj.1) kao arhivski spis (Paris, Archives du ministère de la Guerre, 1813, décembre).

19 L. Katić 1962, str. 427.

20 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Klis, 11 (kršteni od 1814. do 1825.), list 6r; izvorno pisano hrvatskom ćirilicom (bosančicom), postoji na istom listu stara transliteracija koju po rukopisu nije moguće prepoznati, ali nije Katićeva (zaključak Arseno Duplančića). Ovdje tiskanu transliteraciju poslao mi je Ivan Grubišić 8. veljače 2016.

Slika 3
Uništenje matice u Klisu

godine 1814. Propadoše onda svi libri carkovni od karšćenja i vinčanja i martvi, koje je bija odnija Toni Ribola,²¹ a poteštat u svoju kuću; dođoše Cesarovci njega porobiše²² i svekoliko odnesoše - velika tada žalost biše u ovomu mistu, i to piše koji kurat tada biše, sve pravo kako on s Klišanin upantijo biše, ko ne viruje neka pita ostali koji su to

upantili, a ja zavalivam momu Bogu Gospodinu, jer umalo tata²³ ne poginu, don Ivan Marinić.²⁴ Ispod Marinićeva zapisa, na istome je listu 6r prvi zapis krštenja bio 16. svibnja 1811. Pisan je hrvatski i latinicom, a napisao ga je kapelan Filip Gojić »po naredbi od kurata don Ivana marinichia«. Ispod prvoga je drugi zapis krštenja na tome listu. Bio je

21 Antonio Maria Riboli, zvanj Toni, sin Marka i Marije, rođen u Klisu 14. kolovoza 1759. i kršten u Klisu 27. kolovoza. Nisam našao podatak o mjestu i nadnevkum smrti. Druga udaja njegove kćeri Marije, tada udovice u Splitu (Marija je bila neudana kad je 16. veljače 1806. kumovala na krštenju u Klisu), potvrđuje njegovu smrt prije 29. studenoga 1820. (podatak mi je 5. ožujka 2016. dao Ivan Grubišić).

22 Stara transliteracija također ovako prenosi tu riječ, a u Katića je tiskano: »pobišek«. Postojanje te riječi nije moguće protumačiti i sigurno je pripisati Katiću jer on tiskani oblik svoga rada nije mogao provjeriti.

23 Ovako je napisano, a vjerojatno je htio napisati: »tada«.

24 Ivan, sin Andrije Marinića i Ivanice Poljak, rođen u Solinu 2. svibnja 1770., kršten u Vranjicu 20. svibnja 1770., umro u Klisu 30. kolovoza 1835., ukopan 1. rujna u Klisu (I. Grubišić 2011, str. 144).

napisan 24. srpnja 1812., također hrvatski i latinicom, ali pisar nije naznačen. Na listu je 6v Filip Gojić 17. travnja 1814. napisao prvi zapis krštenja hrvatskom ćirilicom. Od tada do 28. lipnja 1825. upisi su redoviti.

Upravno djelovanje: matične knjige

Francuska je vlast svim svojim djelovanjem pokazivala protuvjersko usmjerenje i prevlast građanina nad svakim drugim staležom. Tako je u francuskome zakonodavstvu nastao i Građanski zakonik.²⁵ Njegovo drugo poglavlje sadrži odredbe o građanskim stanjima (*Des Actes de l'État civil*), a bilo je propisano 11. ožujka 1803. i objavljeno 21. ožujka. Članak 40. propisuje izradu spisa građanskih stanja u svakoj općini, u jednom ili više popisa, u dvostruko.²⁶ Kraljevska vlada u Milanu, koja je upravljala u Dalmaciji, propisala je 27. ožujka 1806. izradu popisa rođenja, vjenčanja i smrti.²⁷ Članak 1. sličan je onomu u Građanskome zakoniku: *Ogni comune ha i suoi particolari Registri degli atti dello stato civile relativi alle nascite, ai matrimonj ed alle morti, in conformità del deposito dal Codice Napoleone*. U ovome propisu nije sadržan postupak s crkvenim matičnim knjigama, pa je odluka vjerojatno prepuštena nižim razinama državne uprave ili službeniku koji će voditi izradu popisa. Za svaku od tri vrste općina točno su propisane pojedinosti o osobama koje su ovlaštene voditi popisivanje i o načinu kako će ga voditi. Za svako od tri građanska stanja propisani su obrasci. Primjena je propisa započela odlukom o upravnoj podjeli Dalmacije od 26. studenoga 1806., upotpunjenom 4. i 12. prosinca 1806. naputcima o radu delegata i vicedelegata i o radu općinskih upravitelja.²⁸ Generalni providur Vincenzo Dandolo, koji je želio što bržu primjenu, nije bio zadovoljan. Kad u izvješću za godinu 1807. piše Caru, taj neuspjeh opravdava općom zaostalošću.²⁹ Car je 15. travnja 1811. utemeljio Ilirske Pokrajine, a odluka će biti primijenjena od 1. siječnja 1812. Od tada u Pokrajini vrijede svi zakoni Carstva, pa tako i onaj o građanskim stanjima (članak 250.). Ako načelnik nije sposoban obavljati taj posao, popise će voditi župnik (članak 253.).³⁰ Ante Strgačić, u svome popisu matičnih knjiga u zadarskome Državnom arhivu, tiskao je ovo svjedočanstvo: »Da su u smislu tog dekreta preuzimali državni

organi od župnika crkvene matice, vidi se po zabilješci od 12. V. 1812. godine u matici rođenih župe Zlarin (1812 - 1851). [bilješka 11: Državni arhiv u Zadru, Fond matice br. 1573, str. 1; jednako i u matici mrtvih iste župe str 1 (Državni arhiv u Zadru, Fond matice br. 1580): *Hic Liber Baptizatorum in Paroecia Zlarinensi factus fuit ob rationem qua Gubernium Gallicum e manibus parochorum transtulit primum et omnes alios ad officium Potestatis, qui ab ipso fuit electus in superiorem temporalem hujus paroeciae.*]³¹

Crkveno djelovanje: matične knjige

Postupci su francuskih vlasti u Dalmaciji bili očito protucrkvni, ne samo po svjetonazoru koji je s većim ili manjim intenzitetom vladao od doba Francuske revolucije, nego i po namjerama građanskih vlasti u nadvladavanju svakoga oblika utjecaja Crkve na tu vlast. Takvome je ponašanju crkvena vlast nastojala prilagoditi svoje javno pokazivanje počasti i potpore državicima, ali su mnogi članovi crkvenih ustanova, više ili manje javno, radili protiv državnih zapovijedi. Takvi su međuodnosi vidljivi i u matičnim knjigama. Dokaze pronalazim na nevelikome prostoru kojem sam središte zamislio u Solinu. Rubovi su mu: na sjeveru Konjsko, na jugoistoku Jesenice, na zapadu Vranjic, koji tada sa Solinom ima zajedničku župu. Sve su župe u tome prostoru bile bez vjernika u dobu osmanlijske vlasti, pa matične knjige nisu postojale sve dok tamo nije zavladao Mletačka Republika.

U tiskanim popisima Splitsko-makarske biskupije dugo nije bilo naznačeno postojanje matice u pojedinim župama. Prvi je put to bilo učinjeno godine 1898., a zatim su u godinama 1903., 1905., 1906. i 1925. zabilježene i neke dopune.³² Popis ima podatak o najstarijoj matici, bez naznake o vrsti matice. Navodim tu godinu za svaku župu. Konjsko: 1750., Klis: 1630., Vranjic: 1676., Mravince: 1825. (u popisu za 1903.: 1715. bosančica, 1825. latinica; u popisu za 1906. latinična matica ima godinu 1822.), Kučine: 1914. (podatak u popisu za 1925.), Kamen: nema podatak, Stobreč: 1807. (u popisu za 1905.: 1807. bosančica, 1850. latinica), Žrnovnica: 1832., Podstrana: 1722., Jesenice: 1832.

U odabranome sam prostoru za svaku župu sastavio pregled matičnih knjiga nastalih poslije godine 1797.

25 Code 1804.

26 Code 1804, str. 11: *Les actes de l'état civil seront inscrits, dans chaque commune, sur un ou plusieurs registres tenus doubles*. Propisi o spisima podijeljeni su na: rođenje (članak 55-62), vjenčanje (članak 63-76) i smrt (članak 77-87; sve na stranicama 15-25).

27 Bollettino delle leggi del Regno d'Italia, Milano, godina I., broj 6, 27. Marzo 1806, stranica 169-223, propis broj 27.

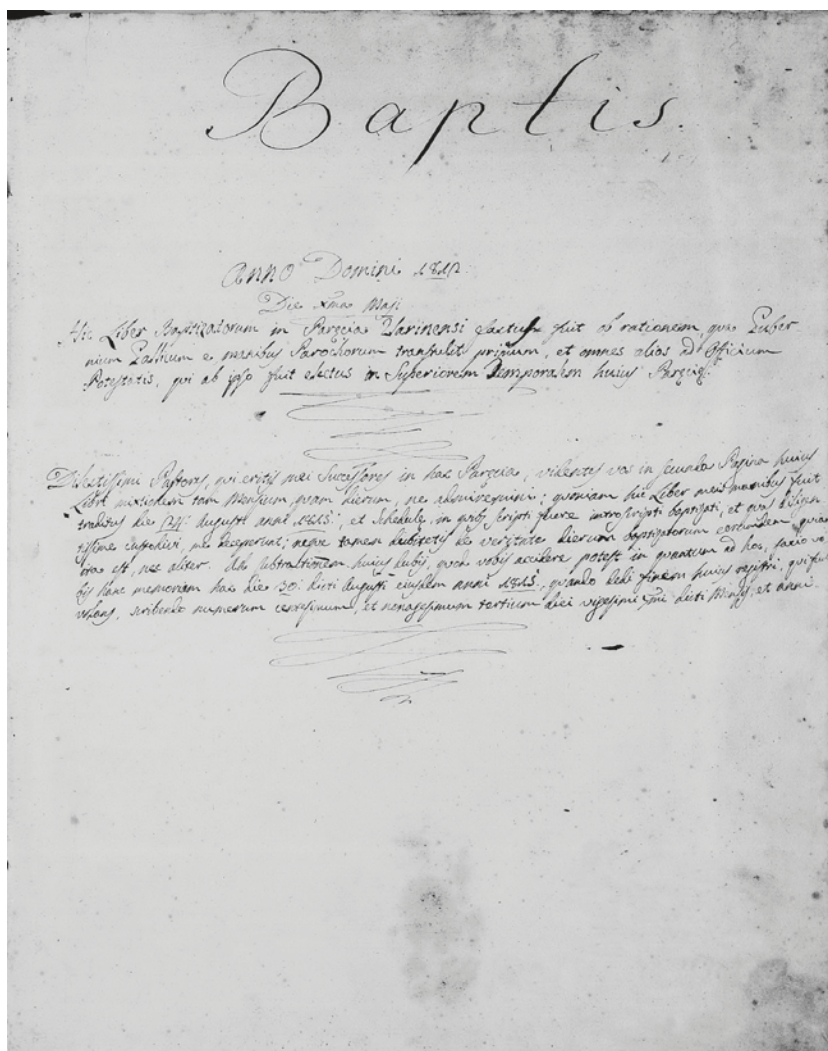
28 A. Duplančić 1989, str. 34 (br. 59-61), 36 (fotografija 14); izvornici: Split, Arheološki muzej, 4g2/2 (br. 59), 44f31/2 (br. 60), 44f31/3 (br. 61).

29 P. Pisani 1893, str. 204-205, 214.

30 P. Pisani 1893, str. 391.

31 A. Strgačić 1959, str. 488.

32 Status personalis et localis Dioecesis Spalatensis et Makarskensis pro anno Domini (naznaka godine).

Slika 4

Početak zapisa po francuskome zakonu (Zlarin, matica krštenih)

Namjera mi je pokazati manjak matica u dobu francuske vlasti.³³ Pojedine župe imaju stare matice, započete prije 1797., koje su nastavljene i poslije te godine, dakle u promatranome dobu, ali su one malobrojne: Konjsko (kršteni), Klis (kršteni), Vranjic (kršteni, vjenčani, umrli), Mravince i Kučine (vjenčani i umrli), Jesenice (vjenčani). Sa sadašnje razine znanstvene spoznaje o povijesti nastajanja i čuvanja matica u pojedinoj župi i čuvanja tih matica u središnjim ustanovama Biskupije, nije moguće

procijeniti razloge nedostajanja matica u dobu francuske vlasti. Isticanje nekoga od mogućih razloga bilo bi samo nagađanje bez potvrde.

Konjsko.³⁴ Kršteni od 2. travnja 1750. do 18. studenoga 1802.; nema matice do 13. studenoga 1814. Nema matice vjenčanih do 26. prosinca 1814. Nema matice umrlih do 15. studenoga 1813.

Klis.³⁵ Kršteni od 3. ožujka 1797. do 19. kolovoza 1810.; poslije 1810. postoji redovita matica od 17. travnja 1814.,

33 Sve nabrojene matične knjige, osim Vranjica, pretraživao sam u elektroničkom zapisu što ga je omogućila Genealogical Society of Utah (FamilySearch) na temelju mikrofilmova u Hrvatskome državnom arhivu. Podatke o Vranjicu dao mi je Ivan Grubišić 8. ožujka 2016.

34 Izvornici: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Konjsko, 12 (kršteni od 1750. do 1802.); 13 (kršteni od 1814.); 14 (vjenčani od 1814.); 15 (umrli od 1813.).

35 Izvornici: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Klis, 10 (kršteni od 1797. do 1810.), 11 (kršteni od 1814. do 1825.).

uz dva prije napisana krštenja (16. svibnja 1811. i 24. srpnja 1812.).

Vranjic.³⁶ Kršteni od 14. veljače 1768. do 13. siječnja 1803. i od 11. lipnja 1812. do 15. ožujka 1840. Vjenčani od 9. rujna 1812. do 26. prosinca 1839. Umrli od 22. svibnja 1742. do 13. ožujka 1840. (knjiga 8: od 22. svibnja 1742. do 1. siječnja 1803., knjiga 9: od 14. siječnja 1803. do 14. travnja 1812., knjiga 10: od 28. lipnja 1812. do 13. ožujka 1840.).

Mravince i Kučine.³⁷ Nema matice krštenih. Vjenčani od 6. svibnja 1715. do 15. listopada 1804. i jedno vjenčanje 24. prosinca 1816. Umrli od 1. svibnja 1715. do 4. srpnja 1805. i od 15. ožujka 1815. do 28. prosinca 1832.

Kamen.³⁸ Nema matice krštenih do 6. siječnja 1825. Nema matice vjenčanih do 19. ožujka 1825. Nema matice umrlih do 1. travnja 1825.

Stobreč.³⁹ Kršteni od 18. kolovoza 1807. Nema matice vjenčanih do 23. prosinca 1826. Nema matice umrlih do 6. siječnja 1825.

Žrnovnica.⁴⁰ Nema matice krštenih do 19. veljače 1832. Nema matice vjenčanih do 27. veljače 1832. Nema matice umrlih do 1. travnja 1832.

Podstrana.⁴¹ Matice su uništene u župnoj kući kad su 4. prosinca 1942. partizani ubili četrdeset talijanskih vojnika i dva časnika, a talijanska vojska, za osvetu, zapalila trideset kuća i ubila dvadeset muškaraca i jednu ženu⁴² i uhitila župnika, glavaru i dvanaest seljaka.⁴³ Dokaz kako vojske ponavljaju uništenja na sličan način i u bliskim prostorima.

Jesenice.⁴⁴ Nema matice krštenih do 15. rujna 1825. Vjenčani od 26. studenoga 1736. do 15. studenoga 1830. Nema matice umrlih do 3. veljače 1825.

Završavajući ovaj pregled, procijenio sam vrijednim zabilježiti pojedinosti u nekim matičnim knjigama. One nam osvjetljaju doba suživota Crkve i francuske Carevine. Podatke sam rasporedio po župama onako kako je u ovome pregledu.

Konjsko. Knjiga krštenih, završena 18. studenoga 1802. (prvo novo krštenje upisano je u novoj knjizi 13. studenoga 1814.), bila je 16. listopada 1812. odnesena u Split na potvrdu.⁴⁵

Vranjic. »Godista Gospodinoua 1812 magia na 1 Darnas biu pridani sui libri od Karschiegnia, xegniieni, i martui, od sui Kuratou protestatu u split, i tako potribitoie iznoua pisati unoue libre Don Mate Benzun kurat.« Prvo upisano krštenje bilo je 11. lipnja 1812., a krstio je kapelan Bariša Kljaković.⁴⁶

Stobreč. »Godišće Gospodinovo 1809. jenara na 15. Ja don Petar Karštelan, pastir od ove crikve Svetoga Lovre, u selu Stobreču, karsti kćer Pere Blaževića, sina pokojnoga Tome, Matina, i Perine zakonite žene Matije, kćere pokojnoga Mije Glavinovića s Klisa, dite rođeno od zakoniti zaručnika, po zakonu svete matere crkve; rođeno na 10. jenara, a karšćeno na 15. istoga, ditetu bi nadiveno ime Antica, biju kumovi: kum ja koi je karsti, od parokije Ostravice iz Poljica, a kuma Antica, žena Mije Lisičića od ove parokije; karstijo sam je u crikvi novoj, parokijanoj S. Lovre, u dan nediljnih.

36 Podatak o izvoru: I. Grubišić 2011, str. 153. Izvornici: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Vranjic, 1, 2 (kršteni), 8, 9 (umrli), 10 (umrli i vjenčani).

37 Podatak o izvoru: B. Zelić-Bučan 1965, str. 180, br. 39 (MK 143).

38 Podatak o izvoru: kršteni: B. Zelić-Bučan 1965, str. 177, br. 5 (MK 103); vjenčani: B. Zelić-Bučan 1965, str. 177, br. 7 (MK 105); B. Zelić-Bučan 1965, str. 177, br. 6 (MK 104).

39 Izvornik: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Stobreč, 24 (kršteni od 1807. do 1850.). Podatak o izvoru: vjenčani: B. Zelić-Bučan 1965, str. 190, br. 155 (MK 107); umrli: B. Zelić-Bučan 1965, str. 190, br. 156 (MK 108).

40 Podatak o izvoru: kršteni: A. Strgačić 1959, str. 537 (knjiga 1619); vjenčani: A. Strgačić 1959, str. 537 (knjiga 1620); umrli: B. Zelić-Bučan 1965, str. 191, br. 167 (MK 155).

41 M. Vidović 2004, str. 426 (postoje nepotpuna godišta parica od 1820.).

42 Zbornik 1955, str. 392-395 (393 foto izvornika), br. 112 (Carabinieri Reali della Dalmazia, 8. prosinca 1942.; srpski prijevod), str. 395-396, br. 113 (Talijanska vojna misija u Hrvatskoj, 8. prosinca; izvorno), str. 114, br. 28 (Narodno-oslobodilačka vojska (...) Hrvatske, 11. prosinca; izvorno; netočan dan 3. prosinca; podatak o broju poginulih talijanskih vojnika naveo sam po ovome izvoru [četiri vojnika su se spasila plivanjem], str. 427-429, br. 133 (Kotarska oblast u Omišu [Podstrana je tada bila u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj]), 15. prosinca; izvorno; sadrži imena ubijenih mještana i podatak: »Više kuća u selu Podstrani je popaljeno, čije vlasništvo nije još utvrđeno kao i župska kuća sa cijelim župskim uredom i spisima«; zajedno s talijanskom vojskom bili su dijelom preodjeveni četnici koje su prepoznali po hlačama, cipelama i govoru), str. 483-485, br. 149 (XVIII Corpo d'Armata, 22. prosinca; srpski prijevod), str. 312, br. 84 (Narodno-oslobodilačka vojska (...) Hrvatske, 25. prosinca; nepotpisano; izvorno: »Stvarno su Talijani uskoro došli, te palili 30 kuća i ubili preko 20 ljudi i žena, ne naišavši pri tome ni na kakav otpor sa strane naših jedinica, što je među stanovništvom izazvalo veliko ogorčenje i utisak, da ih naša vojska ne može ili čak i ne želi zaštititi. U buduću se ovakvi propusti više ne smiju ponoviti.«

43 M. Velić 1985, str. 119.

44 Podatak o izvoru: kršteni: A. Strgačić 1959, str. 504 (knjiga 369); vjenčani: A. Strgačić 1959, str. 504 (knjiga 371); umrli: A. Strgačić 1959, str. 504 (knjiga 374).

45 Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Konjsko, 12 (kršteni od 1812. do 1840.).

46 Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Vranjic, 2 (kršteni od 1812. do 1840.).

Godišta Gospodinova 1810. na 22. aprila. Karsti Jaku, čer Ivana Cokarića i njegove zakonite žene Luce, rodom od Bogića is Solina, dite rođeno na 18. aprila, a karšćeno 22. istoga aprila, ditetu nadiveno ime Jaka, kum bi Marko Stipinović, a kuma Kata Očasića, bi karšćeno u staroj carkvi Svetoga Lovre, nebudući karšćenice u novoj carkvi, bijaju ispunjena svaka po ritvalu rimskom, u dan nediljni na Uskarst; karsti ja don Ivan Valenta kurat od ovoga mista.

Godišta gospodinova 1810. na 5. agusta. Karsti Angju Stipe Knezovića i njegove zakonite žene Antice, rodom od Gašpića is Solina, dite rođeno na 2. istoga agusta, a karšćeno na 5. istoga, ditetu nadiveno ime Angja, kum bi Pave Knezović, a kuma Jela, žena Joze Knezovića, iste strina; bi karšćeno u carkvi, koja se sada štuje sveti Lovre, u novoj karšćenici, ovo je parvo u ovoj karšćeno, koju ja čini načinit, bijaju ispunjena svaka po ritvalu rimskom, u carkvi u dan nediljni; karsti ja don Ivan Valenta kurat od ovoga mista.«⁴⁷

Jesenice. »1812. (poslije 10. kolovoza 1811., prije 7. siječnja 1813.) Napoviđena jesu 2 napovidanja po dekretu kraljevu prid pukom za vladanja gospodina šindika Maričića od Stobreča, despizana u 4 kolino od gospodina Oracija Bargelića vikarija kapitularskoga, i jest vinča gospodin šindik po dekretu kraljevu za ženidbu Bože Nazorova, sina pokojnoga Dujma i Marte Kapine, čeri Matijeve, i ja kurat don Luka Jaran ove cerkve Svetoga Roka, u svetoga Antona u Zelovići jesam ji vinča u sveti matarmonij ženidbe prid svidocima don Vranom Rakulića i prid Ivanom Nazorovim, svaka ispuni po naredbi carkovnoj.

1813. jenara na 7. Napoviđena jesu 3 napovidanja u tri svetkovina prid pukom po tekretu kraljevu za ženidbu Ivana Tomaša, sina pokojnoga Vrane i Bare Tomaševe, čeri pokojnoga Petra, i nje se otkrila nijedna zaprika koja bi mogla zabranit rečeno vinčanje, i ja don Luka Jaran kurat z dopušćenjem Oracija Bargelića vikarija kapitularskoga jesam ji vinča po naredbi svete matere crkve u sveti matarmonij od ženidbe prid svidocima Stipanom Grubišinim i Pilipom Jercegovim, i jesam ji blagoslovijo posrid mise po litvaru riskomu.

1813. jenara na 7. Napoviđena jesu tri napovidanja u tri svetkovine po naredbi šikika⁴⁸ o Stobreča kako izgovara dekret kraljev za ženidbu Ivana Rakulića, sina pokojnoga Garge i Lucije Vuković rečene Miličevića, čeri pokojnoga Antona, i svaka jesu učinjena prid gospodinom šidikom Maričića, i ja don Luka Jaran kurat po dopušćenju gospodina Oracija Bargelića vikarija kapitularskoga jesam ji vinča po zakonu carkvenomu u sveti matarmonij s ženidbo nebudući se otkrila nijedna zaprika prid svidocima Petrom Rakulićem, ima godin 70, i Filipom Jercegovićem, i jesam ji blagoslovijo posrid mise po litvaru riskomu.«⁴⁹

Župljani Stobreča prije godine 1807.

Godine 1992. Marko Jačov tiska popis župljana u Kamenu i Strožancu. Taj je popis u pismu što ga je 28. veljače 1660. napisao splitski nadbiskup Leonardo Bondumier i poslao u Vatikan.⁵⁰ Stobreča tada nije bilo u popisu, pa je moguće pretpostaviti samo rodbinsku vezu nekoga iz Stobreča s nekim iz Kamena i Strožanca. Godine 1660. to je u Kamenu *Zuane Haglinovich*, a u njegovoj obitelji je jedan muškarac i pet žena. Godine je 1807. u Stobreču spomenuta Manda Aljinović, zakonita žena Petra Perasovića i majka svećenika Dujma koji je rođen 7. svibnja 1761.

Temelj poznavanja stanovnika Stobreča poslije prvoga razgraničenja Mletačke Republike s Osmanlijskim Carstvom djelo je Ivana Grgića. Nastalo je na njegovim dugogodišnjim proučavanjima, ali mu je obimniji sadržaj iz toga proučavanja tiskan poslije smrti, pa su moguće razne vrste pogrešaka koje nitko više nije popravljao. Iz cjeline rukopisa o državnome postupku davanja stečenoga prostora novim vlasnicima⁵¹ Grgić je pokazao popis vlasnika u »Katastru Kamena, Stobreča, Strožanca i grupe harambaše Galijota«. ⁵² Njegov su odabir bila prezimena bez imena, pa tako nije moguće dobiti ukupan broj domaćinstava.⁵³ Ovaj izvor ima naslov u kojem su zabilježene godina davanja zemlje (1672.) i godina završetka geodetskoga nacrt (1675.): *Cattastico de Beni di nuovo Acquistato | Posti nelli Territorij di Spalato, e Clissa, fatto forma | dall' Eccellentissimo signor Proueditor Generale in Dalmatia, et Albania | Pietro Ciurano | l'anno 1675 | Corrispondente al*

47 Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Stobreč, 24 (kršteni od 1807. do 1850.).

48 Ovako je napisano, a vjerojatno je htio napisati: »šindika«.

49 Zadar, Državni arhiv, Matične knjige, Župa Jesenice, 371 (vjenčani od 1736. do 1830.).

50 Rukopis: Roma, Congregazione per l'Evangelizzazione dei Popoli, Archivio storico, Scritture Originali Riferite nelle Congregazioni Generali, volumen 307, list 77r-78r; izdanje: M. Jačov 1992, str. 108-109, br. 367.

51 Rukopis: Zadar, Državni arhiv (HR-DAZD-5), Mletački katastar. Katastarske knjige. Popisi, kutija 61. Oznaka lista je onakva kakvu je dao Arhiv (olovkom na svakoj stranici); primijenio sam je iako je neobična.

52 I. Grgić 1962, str. 23-24 (bilj. 41a).

53 Nije uvršten jedan Praškić (*Stefano ouer Frano*) i jedan Plosnić (*Alfir Zuanne*); dakako, nije uvrštena ni župna crkva; dva su čitanja drukčija: *Berissich*, čita: Borišević; *Zagliussich*, čita: Taljušić.

Disegno pur di sua comissione esteso | per mano del signor Governator Zorzi Calergi Condotta, che si conserua | nell'Archiuo del Generelato, e distingue con numeri | cadaun corpo di terra, et da chi uenga possesso, à perpetuo | lume, e cautela cosi del Publico, come del priuato interesse; | Dispensati essi Beni dall'Ecceletissimo Signor Kaulier, Procurator | Zorzi Moresini | Già Proueditor Generale, l'anno 1672, con Publica, | facoltà, et approbatione. U popisu je najprije Klis, a potom podnaslov: *Comuni di Sasso, Stobrez, Strosonaz e squadra dell harambassa Galliot* (list 73 lijevo).⁵⁴ Iza podnaslova su poredana domaćinstva, a na početku svakoga je ime i prezime domaćina:

Antonio Ochiassich: članova 5, čestica zemlje 6; ukupno 25,59 vriti (list 73 lijevo, 73 desno);

Andria Cichich: članova 5, čestica zemlje 2; ukupno 26,56 vriti (list 74 lijevo);

Bose Praschich: članova 6, čestica zemlje 7; ukupno 31,141 vriti (list 74 desno, 75 lijevo);

Chiesa di Stobrez: čestica zemlje 1; ukupno 12,4 vriti (list 75 desno);

Francesco Tuarcouich: članova 6, čestica zemlje 5; ukupno 40,110 vriti (list 76 lijevo, 76 desno);

Gregorio Vucassich: članova 7, čestica zemlje 6; ukupno 41,56 vriti (list 77 lijevo, 77 desno);

Ivan Lisicich: članova 5, čestica zemlje 7; ukupno 27,132 vriti (list 78 lijevo, 78 desno);

Ilia Blosnich: članova 5, čestica zemlje 7; ukupno 25,67 vriti (list 79 lijevo, 79 desno);

Marcho Scarich: članova 7, čestica zemlje 9; ukupno 36,90 vriti (list 80 lijevo, 80 desno);

Pietro Mandich: članova 3, čestica zemlje 4; ukupno 16,55 vriti (list 81 lijevo);

Stefano ouer Frano Praschich: članova 8, čestica zemlje 4; ukupno 42,135 vriti (list 81 desno);

Stefano Berissich: članova 6, čestica zemlje 6; ukupno 29,75 vriti (list 82 lijevo, 82 desno);

Stipan Clarich: članova 4, čestica zemlje 6; ukupno 27,86 vriti (list 83 lijevo, 83 desno);

Simon Zagliussich: članova 7, čestica zemlje 5; ukupno 37,115 vriti (list 84 lijevo);

Carambissa Zuane Cnesouich: članova 13, čestica zemlje 7; ukupno 83,115 vriti (list 84 desno, 85 lijevo);

Alfir Zuanne Blosnich: članova 5, čestica zemlje 9; ukupno 32,80 vriti (list 85 desno, 86 lijevo). Na završetku je popisa domaćinstava naznaka: *Genti di Stobrec* (list 86 lijevo). Glavni naslov popisa i čitav stobrečki dio, od podnaslova do završne naznake, pokazao je tiskom Matko Plosnić, a izvor je priredio u tri poglavlja.⁵⁵

Godine 1967. Benedikta Zelić-Bučan tiska izvor pisan hrvatskom ćirilicom. »Stanje duša sela Stobrec i Kamen 1726. Blažević, Ivan 9; Čubrić, Matij 4; Karavidović, Oršula 2; Knezović, Ivanica 1; Lisičić, Jure 8; Lukačić, Toma 1; Perasović, Stipan 7; Plosne, Jakovica 2; Plosnić, Nikola 6; Radašević, Blaž 2; Radiković, Jakov 3; Samardžihčić, Blaž 2; Stipinović, Grgo 17; Tarić, Mara 2; Vukčević, Grgo 8. Svega 15 obitelji, 74 duše.«⁵⁶

Neotpunost toga izdanja bila je poticaj novome proučavanju izvora, pa su tako nastala dva popisa, ovdje usporedno pokazana. Prvi rukopis ima izvorne naslove: »Stobrec, Strožanac«.⁵⁷ Sve je pisano hrvatskom ćirilicom. U popisivanju su na početku svakoga imena i prezimena napisana slova: »kip« ili znak križa. To sam izostavio iz ovih temeljnih razloga: nema nigdje potvrde značenja tih slova i znaka,⁵⁸ nego samo nagađanje, a sada je njihov izvorni sadržaj izgubio svoje prvotne vrijednosti. Iza imena napisana je kratica »go« koja znači broj godina napisan bosančicom iza te kratice. Kraticu sam izostavio i nadomjestio trima točkicama. Popisivač je pojedine kuće odijelio vodoravnom crtom po čitavoj širini lista. U tiskanju Popisa nastojao sam uštedjeti stranice, pa sam izostavio crte i podcrtao svaku kuću koja je u popis uvrštena kao naslov, a u drugome redu nastavio upisivati članove obitelji. Za razgovjetnije prepoznavanje osoba u pojedinoj kući, odvojio sam ih znakom punoga kvadratića (*). Naznaku listova i tumačenje pojedinosti u rukopisu stavio sam u oble zagrade (). Za lakše čitanje razriješio sam sve kratice, ali bez naznake. Drugi rukopis ima naslov: »1726

54 Iako je u ovome naslovu nabrojen najprije Kamen, prvi su, poslije naslova, u popisu Stobrečani.

55 M. Plosnić 2009, str. 21-51 (poglavlje: 5. Katastar dobara nove stečevine. Preslik), 53-82 (poglavlje: 6. Katastar dobara nove stečevine. Prijepis), 83-112 (poglavlje: 7. Katastar dobara nove stečevine. Prijevod).

56 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, 69; izdanje: B. Zelić-Bučan 1967, str. 266, br. 24, str. 276.

57 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, 69; izdanje: B. Zelić-Bučan 1967, str. 273, br. 59, str. 276 (listovi nisu brojeni, za ovo moje izdanje priremeno su naznačeni). Na vrhu lijevoga ruba lista 1r napisana je latinicom riječ: *Status*, a do nje je hrvatskom ćirilicom napisana riječ: »Žrnovnica«. Iza te je riječi, sve do desnoga ruba lista, nastavljeno latinicom: *Animarum Villae Rogosnizae 1725*. Na početku je lijevoga stupca naslov napisan hrvatskom ćirilicom: »Kuća Marka Kovačevića«, a ispod njega je latinicom: *D. Paulo Domiculich Curato*. Sadašnja spoznaja ne dopušta mi u potpunosti prihvatiti sve podatke pisane latinicom. Sigurno je netočan podatak o mjestu Rogoznici, a manje su sigurni godina i ime i prezime župnika jer bi mogli biti stvarni u Stobreču.

58 Ne smatram sigurnom potvrdom ovo što je napisala Benedikta Zelić-Bučan: »Popis vršen po obiteljima uz naznaku imena, srodstva, dobi i primljenih sakramenata za svakog pojedinog člana.« (B. Zelić-Bučan 1967, str. 273, br. 59).

Stobreč«, a sadrži i Strožanac, bez naznake.⁵⁹ Sve je pisano hrvatskom ćirilicom. Izostavio sam slova: »h.«, »d.«, »g.«, »p.«, »k.«, »kr.« i arapski pisane brojeve. Primijenio sam i sve postupke što sam ih nabrojio uz prvi rukopis. Želio sam usporediti iste obitelji, pa sam u godini 1726. uz svaku

naznačio list izvornika, dok su u godini 1725. naznake listova samo uz prvu obitelj popisanu na tome listu, a ta je godina vodilja usporedbe. Oba je rukopisa transliterirao Ivan Grubišić i meni na proučavanje poslao 22. ožujka 2016.

1725.	1726.
(list 3r, desni stupac) Stobreč <u>Kuća Nikole Plosnića</u> Nikola Plosne ... 50 ▪ Matija, žena Nikolina ... 45 ▪ Sin Nikolin Ivan ... 18 ▪ Stipan, sin niova ... 16 ▪ Matija, ći Nikolina ... 15 ▪ Jakov, sin Nikolin ... 6.	(list 1r, desni stupac) Stobreč Nikola Plosnić ... 56 ▪ Ivan, sin Nikolin ... 18 ▪ Stipan, sin Nikolin ... 15 ▪ Jakov, sin Nikolin ... 7 (3: pogrešno) ▪ Matija, žena Nikolina ... 46 ▪ Matija, ći Nikolina ... 20.
<u>Kuća Ivana Blaževića</u> Ivan Blažević ... 50 ▪ Mara, žena negova ... 45 ▪ Matij, sin niova ... 28 ▪ Pava, sin niova ... 20 ▪ Stipan, sin niova ... 15 ▪ Šima, ći niova ... 13 ▪ Manda, ći niova ... 12 ▪ Luka, sin niova ... 7 ▪ Ante, sin niova ... 5.	(list 1r, desni stupac) Ivan Blažević ... 53 ▪ Matij, sin Ivanov ... 28 ▪ Pava, sin Ivanov ... 22 ▪ Stipan, sin Ivanov ... 18 ▪ Luka, sin Ivanov ... 7; (3: pogrešno) ▪ Anton, sin Ivanov ... 4 ▪ Mara, žena Ivanova ... 46 ▪ Ana, žena Matijeva ... 25 ▪ Manda, ći Ivanova ... 12.
<u>Kuća Blaža Samarčijića</u> Blaž Samarčihć ... 25 ▪ Matuša, žena negova ... 18 ▪ Jelina, sestra Blaževa ... 25.	(list 1v, lijevi stupac) Blaž Samarčihć ... 20 ▪ Matuša, žena Blaževa ... 18.
<u>Kuća Jakova Knezovića</u> Jakov Knezović ... 29 ▪ Maruša, žena negova ... 20 ▪ Ivanica, sestra Marušina ... 18 ▪ Kate, sestra Jakovleva ... 25 ▪ Ivanica, sestra Jakovleva ... 18.	(list 1v, lijevi stupac) Jakov Radiković ⁶⁰ ... 23 ▪ Mara, žena Jakovleva ... 20 ▪ Kata, ćer Ilije Radikovića ... 23.
<u>Kuća Perasovića</u> Stipan Perasović ... 30 ▪ Lucija, žena negova ... 28 ▪ Mijo, sin niova ... 6 ▪ Nikola, sin niova ... 2 ▪ Ivan, brat Stipanov ... 25 ▪ Kata, sestra niova ... 30.	(list 1v, lijevi stupac) Stipan Perasović ... 36 ▪ Petar, sin Stipanov ... 8 ▪ Nikola, sin Stipanov ... 4 ▪ Lucija, žena Stipanova ... 30 ▪ Manda, ći Stipanova ... po (polovina godine); (80: pogrešno) ▪ Ivan Perasović ... 25 ▪ Šima, žena Ivanova ... 16.
(list 3v, lijevi stupac) <u>Kuća Cokarića</u> Matij Cokarić ... 30 ▪ Kate, žena negova ... 29 ▪ Nikola, sin niova ... 4 ▪ Bare, ći niova ... 2 ▪ Stipan Cokarić ... 27 ▪ Matija, žena negova ... 20.	(list 1v, lijevi stupac) Gargo Vukčević ⁶¹ ... 28 ▪ Matija, žena Gargina ... 23 ▪ Matij Vukčević ... 26 ▪ Nikola, sin Matijev ... 4 ▪ Petar, sin Matijev ... 3 (vjerojatno; 30: pogrešno) ▪ Kate, žena Matijeva ... 27 ▪ Bare, ćer Matijeva ... 4 ▪ Stipan Vukčević 25.
<u>Kuća Mare Škarića</u> Mare, žena pokojnoga Antona Škarića, ima ... 40 ▪ Ivanica, ći nezina ... 12.	(list 1v, lijevi stupac) Mara Tarića ⁶² ... 49 ▪ Ivanica, ći Tarića ... 15.
<u>Kuća Jure Lisičića</u> Jura Lisičić ... 37 ▪ Kate, žena negova ... 30 ▪ Jakovica, ći niova ... 6 ▪ Mande, ći niova ... 4 ▪ Matuša, ći niova ... 2 ▪ Luka, brat Jurjev ... 25 ▪ Kata, žena negova ... 20 ▪ Ivan, sin niova ... 1.	(list 1v, desni stupac) Jure Lisičić ... 35 ▪ Kata, žena Jurina ... 28 ▪ Jakovica, ći Jurina 9 ▪ Manda, ći Jurina ... 4 ▪ Matija, ći Jurina ... 3 ▪ Luka Lisičić ... 21 ▪ Kata, žena Lučina ... 20 ▪ Ivan, sin Lučin ... 2.

59 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, 69; izdanje: B. Zelić-Bučan 1967, str. 266, br. 24, str. 276.

60 Istovjetnost prezimena Knezović i Radiković potvrđuje krštenje od 21. lipnja 1809: »karsti kćer Martina Knezovića rečenoga Radinkovića, sina pokojnoga aranbaše Ante, Jakovljeva, i Martinove zakonite žene Matije, kćere pokojnoga Nikole Gašpića (Kljakovića) iz Solina«.

61 Istovjetnost prezimena Cokarić i Vukčević potvrđuje krštenje od 26. srpnja 1808: »karsti kćer Stipe Cokarića rečenog Vukševića, sina pokojnoga Stipana, i Stipine zakonite žene Jeline, kćere pokojnoga Ante Knezovića«.

62 Istovjetnost prezimena Škarić i Tarić potvrđuje obitelj Škarić iz godine 1672: »*Marcho Scarich*: članova 7, čestica zemlje 9; ukupno 36,90 vriti (list 80 lijevo, 80 desno)«.

1725.	1726.
<u>Kuća Matija Čubrića</u> Matij Čubrić, ima ... 40 ▪ Lucija, žena negova ... 38 ▪ Lucija, ći Matijeva ... 6 ▪ Ante, sin niov ... 3.	(list 1v, lijevi stupac) Matij Čubrić ... 45 ▪ Anton, sin Matijev ... 3 ▪ Lucija, žena Matijeva ... 35 ▪ Lucija, ći Matijeva ... 7; (20: pogrešno).
<u>Kuća Karavidovića</u> Oršula, žena pokojnoga Joze ... 28 ▪ Kata, ći niova ... 3.	(list 1v, desni stupac) Oršula Karavidovića ... 25 ▪ Kata, ći Oršulina ... 4.
(list 3v, desni stupac) <u>Kuća Stipinovića</u> Gargo Stipinović ... 38 ▪ Manda, žena negova ... 30 ▪ Mijo, sin niov ... 7 ▪ Luca, ći niova ... 5 ▪ Ante, sin niov ... 3 ▪ Mara, ći niova ... 2 ▪ Jure, brat Gargin ... 30 ▪ Vica, žena negova ... 25 ▪ Jelina, žena pokojnoga Nikole Stipinovića ... 40 ▪ Ivanica, ći niova ... 19 ▪ Anica, ći niova ... 18 ▪ Kata, ći niova ... 17 ▪ Stipan, sin niov ... 16 ▪ Ivan, sin niov ... 15 ▪ Manda, ći niova ... 5.	(list 1r, desni stupac) Gargo Stipinović ... 53 ▪ Mijo, sin Gargin ... 9 ▪ Anton, sin Gargin ... 5 ▪ Manda, žena Gargina ... 31 ▪ Luca, ći Gargina ... 7; (3: pogrešno) ▪ Mara, ći Gargina ... 3 ▪ Vranka, ći Gargina ... 1; (9: pogrešno) ▪ Jure Stipinov ... 30 ▪ Luka, sin Jurin ... 4 ▪ žena Jurina (bez imena) ... 25 ▪ žena (bez imena) Nikole Stipanovića ... 45 ▪ Ivan, sin Nikolin ... 16 ▪ Ivanica, ći Nikolina ... 20 ▪ Anica, ći Nikolina ... 18 ▪ Kata, ći Nikolina ... 17 (13: pogrešno) ▪ Manda, ći Nikolina ... 16 ▪ Stipan, sin Mije Stipinovića ... 17; (13: pogrešno).
	(list 1v, lijevi stupac) Ivanice, ćer Martina Knezovića ... 25.
	(list 1v, desni stupac) Jakovica, žena Jure Plosne ... 45 ▪ Ivanica, ći Jakovičina ... 15.
list 3v, desni stupac Strožanac <u>Kuća Lišnića</u> Jakovica, žena pokojnoga Ivana Lišnića ... 50 ▪ Ana, ćer nezina ... 15 ▪ Iva, ćer nezina ... 13.	
<u>Kuća Radaševa</u> Kata, ćer Ilije Radaša ... 16 ▪ Blaž, sin Ilin ... 12.	(list 1v, desni stupac) Strožanac (nije u naslovu) Blaž Radaševića ... 15 ▪ Kata Radaševa ... 20.
Toma Lukačić ⁶³ ... 13.	(list 1v, desni stupac) Toma Lukačić ... 15.
Petar, sin Mije Percova ⁶⁴ ... 21.	

Popis župljana Stobreča, započet 18. listopada 1807.

Rukopis nema izvorni naslov.⁶⁵ Na listu 1r drugom rukom i u drugo vrijeme, vjerojatno kad je bio spremljen s drugim rukopisima,⁶⁶ napisano je: *Libro dei Nati dal 18 agosto 1808 al 13 ottobre 1850*. Godina 1808. je netočna, a točna je godina 1807. jer je na listu 12r, poslije dovršenoga Popisa, napisano hrvatskom ćirilicom: »Na 18. agusta 1807«, a to je početak zapisa prvoga krštenja.⁶⁷ Od lista 2r do zadnjega ispisanoga lista (44v) rukopis je pisan hrvatskom ćirilicom. Pisac je na početku Popisa (list 3r) nabrojio tri podatka i odvojio ih točkicama (ovdje sam upisao samo tri): »Kuća ... ime ... godišća«. Dalje je u popisivanju ostvario samo točkice prije naznake godina života, a tu je oznaku nastojao napisati na desnome rubu lista. Pojedine je kuće odijelio vodoravnom crtom po čitavoj širini

lista, a pojedine osobe u kući odijelio je kratkom crtom na lijevome rubu lista. U tiskanju Popisa nastojao sam uštedjeti stranice, pa sam izostavio crte i svaku kuću odijelio samo razmakom, a za razgovjetnije prepoznavanje osoba u pojedinoj kući, odvojio sam ih znakom punoga kvadratića (▪). Naznaku listova i tumačenje pojedinosti u rukopisu stavio sam u oble zagrade (), a jedan naknadni upis u uglate zagrade []. Za lakše čitanje razriješio sam sve kratice, ali bez naznake. Rukopis je transliterirao Ivan Grubišić i meni ga na proučavanje poslao 7. siječnja 2016.

(list 2r) U ime Isusa, i Marije, od čiji sva dobra izode - amen. Godišća po porođenju gospodina našega Isukarsta 1807. - 1807: novembra na 18. Učinismo ovi libar batisterih u koi će se pisati karšćeni; učini ga i kupi Jure

63 Istovjetnost prezimena Lukas ili Lukačić i Očasić potvrđuje krštenje od 1. siječnja 1820.: »Krsti ćer Bartula Lukasa oliti Očasića i negove žene Matije.«

64 »Jakovica, kćer pokojnoga Petra Percova« (Popis započet 18. listopada 1807., Kuća 20.).

65 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, Matične knjige, Župa Stobreč, 24 (kršteni od 1807. do 1850.).

66 Spremanje vidim i u činjenici što je ispod toga naslova, ali drugom rukom, napisan broj 32.

67 »Ja don Blaž Mijanović kurat na Kamenu karsti kćer Miška Lisičića, sina Nikolina, i Miškove zakonite žene Antice, ćere pokojnoga Antona Šupića s Kamena; dite rođeno od zakoniti zaručnika po pravomu matarmoniju svete matere carke, ime ditetu Matija, bi kum koga i karsti, a kuma Kate, žena pokojnoga Matija Gojića, a ćer Andrije Mijanovića, karsti je u carкви svetoga Mijovila na Kamenu.«

Cokarić⁶⁸ prokaratur carkve Svetoga Lovre, kupi ga na carkovnoj lemozini; s upravom mene doli pod upisanoga; učinismo i druga dva u koi će se popisati umirućih i vinčani; budući da su svi libri stari batisteriji parvi poginuli; u razasuću ovoga sela prošasnogah miseca juna na 6. – 1807; U ovi isti dan dojde na Stobreč jaka vojska soldati francuzih, buduć niki od sela sagrišili protiva kralju, i zato sve selo ogoliše, i orobiše sve kuće i što u njima biše i uvećaji; vrata, ponistre, grede, pode daske razvališe, i odnesoše i prodaše, i sve pokućstvo što u kuća nađoše; i iz carkve sve što u njoj biše odnesoše, i vrata, i zvona s carkve, i oltar raskinuše i razvališe; čeljadi jedanajeste ubiše, ostali svi živih na Brač utekoše; (list 2v) Milostiv kralj Napoleon; i njegov đeneral glavlar, zvan Marmont – svojim dekretom od 23. lipnja ali juna 1807., pravednim svima prosti, i zapovidi svim da se povrate u svoje kuće na parvašnje njihovo stanje, i povratili se jesu, u misecu agustu, i staju u golima kućam, osiromašeni, brez kurata, kao ovce brez pastira. Sada po naredbi, gospodina đenerala i gospodina vikaria, pripoštteni gospodin vikarij kapitularski Oracio Bargeljčić⁶⁹ poslao je mene don Petra Karštelana za njihova pastira; i ja dojdo sada na parvi novembra, i počeo sam činiti dilo pastirsko; i u ovi libar sada počeo san pisati svakog živućega – njihovo ime, i prezime, i njihova godišća, i koi su jim bili kumovi i kume, i koji su ji karstili, sve poh prikazanju roditelja i stariji od kuć. Počimljem, u ime Isusa, amen.

(list 3r) Kuća ... ime ... godišća.

Kuća 1. ... Don Dujam Perasović, parvo od starine zvanih Paraskići, sin pokojnoga Petra; sina pokojnoga Ivana Božana; rođen od Mande Aljinovića zakoniteh žene Petra Perasovića, na 7. maja 1761. ima sada don Duje na puno godina⁷⁰ ... 48 ▪ Marko Perasović, sin istoga Petra i Mande, Perasovići, sada ima mu godina ... 46, bili su mu kumovi, i karstio ga e don Stipan Janković, a kuma mu Kate, žena Nikole Perasovića ▪ Jure Perasović, sin istoga Petra i Mande, ima mu sada godina ... 32, bili su mu kumovi, i karstio ga kurat don Stipan Janković, a kuma žena Ivanka Stipinovića ▪ Lucija zakonita žena Marka Perasovića, a ćer Matija Jelače s Kamena, od godina ... 34 ▪ Toma, sin istoga Marka Perasovića i žene mu Lucije, sad od godina ... 7, njemu su kumovi Duje Todorić s Manoša od Splita,

a kuma Kate, žena pokojnoga Marka Očasića od ove parokije. (list 3v) Marta, ćer istoga Marka, i Luce, od godine ... 4, bihu kumovi don Gargo Knezović, a kuma Ivka picokara, ćer Matija Jelače s Kamena, karstio je (riječ nije napisana) ▪ Petar, sin istoga Marka, i žene Lucije, od godin ... 1, bihu kum i karsti ga kurat don Joze Podrug, a kuma Jele, žena Joze Knezovića ▪ Lucija žena Jure Perasovića pokojnoga Petra, a ćer Ante Knezovića, od godin ... 26 ▪ Mande – stara žena pokojnoga Petra Perasovića, a mater istoga don Duje, Marka, i Jure, od godin ... 71 ▪ † ćer Jurina, Lucina Mande, od godine ... 1, bihu kum Mate Šadija rečeni Pavlović iz Splita, a kuma Jele, žena Joze Knezovića ▪ † Ante, sin istoga Jure i Luce od godine ... 1, kumovi mu biu Joze Knezović i žena mu Jele.

Kuća 2. ... Pave Knezović, sin pokojnoga Mije, pokojnoga Jakovah Radinkovića, rođen od Kate Zelića iz Žarnovnice, zakonite žena Mije Knezovića, ima godin ... 56 ▪ Ivan, sin istoga Pave, i žene mu Anne, ćere Stipana Gašpića, od godina ... 17, bili su mu kumovi Ilija Knezović pokojnoga Jakova, a kuma Matuša, žena Ante Knezovića. (list 4r) Marta, druga žena Pavina zakonita, od godin ... 40, a ćer Ivana Gašpića iliti Kljakovića is Solina ▪ Ivanica, ćer istoga Pave, i Marte od godina ... 13, bi o j kum Martin, sin Ante Knezovića, a kuma Kate, žena Marka Očasića, karsti je kurat don Pere Vuković ▪ Toma, sin Pave i Marte, isti od godina ... 10, kum bih i karsti ga kurat don Joze Podrug s Kopri(v)noga,⁷¹ a kuma Kate Očasića, žena pokojnoga Marka ▪ Pavica, ćer Pavina, i Martina od godin ... 8, bi joj kum Ivan Kovačević, iz Žarnovnice, a kuma Luce Andrića s Mravinaca, karstijo je kurat don Vicko Čulap z Dugopolja ▪ Jakovica, ćer istoga Pave, i Marte od godin ... 6, bio je kum don Gargo, sin Ante Knezovića, a kuma Ane, žena Ivana Kovačevića, sestra istoga don Garge, i karstio je isti don Gargo ▪ Joze Knezović, sin pokojnoga aranbaše Ante, od godina ... 46, rođen od Matuše, ćere Petra Roguljića, iz Kučina, zakonite žene Ante Knezovića ▪ Jele, žena Joze Knezovića, ćer Šimuna Barića s Klisa, od godina ... 36 ▪ Antica, ćer istoga Joze, i Jele, od godin ... 6, bi joj kum, i karsti je don Joze Podrug kurat, a kuma (list 4v) Kate, žena pokojnoga Marka Očasića, ove parokije ▪ Tomica, ćer istog Joze, i Jele, od godin ... 5, bi joj kum Stipe, sin Ante

68 U matici krštenih Jure je zapisan kao kum 5. listopada 1825., 13. studenoga 1830. i 30. listopada 1831., a 22. lipnja 1834. zapisan je kao mrtav. Nije moguće naći točan nadnevak smrti jer je u matici umrlh tadašnji župnik Martin Božiković upisao smrt 22. studenoga 1830. i prestao upisivati do svoje smrti, a prvi je upis poslije 22. studenoga 1830. bila njegova smrt, 27. siječnja 1836., a upisao ju je župni pomoćnik Filip Rakuljić. Jure i Lucija Cokarić nisu imali djece, a Lucija je umrla 11. studenoga 1838. Podatke mi je 28. veljače 2016. dao Ivan Grubišić.

69 Horacije Bergelić (Split, 10. ožujka 1752., kršten 24. svibnja - Split, 13. svibnja 1817.), od 1785. kanonik, od 1807. kapitularni vikar.

70 Nesigurnost u određivanju životne dobi pojedinca u godini popisa (1807.) pokazuje sam pisac jer je kao godinu rođenja upisao 1761. i po njoj bi don Duje morao imati 46 godina, a ne 48, kako je upisano.

71 Jozo Podrug, zvan Bašo; ostaje, do budućih proučavanja, pitanje bez odgovora zašto je pisac upisao Koprivno.

Knezovića, njen stric, a kuma Marta, žena Pave Knezovića, karsti je kurat don Mate Bencun iz Vranjica ▪ Lucija, ćer istog Joze, i Jele od godin ... 6, bi joj kum i karstio je don Martin Božiković, a kuma Marta, žena Pave Knezovića ▪ Kate, ćer istog Joze, i Jele od godine ... 1, bi joj kum i karsti je don Duje Perasović, a kuma Marta, žena Pave Knezovića ▪ Don Gargo,⁷² sin aranbaše Ante Knezovića od godin ... 38 ▪ Martin, sin istog Ante, i Matuše Knezović od godin ... 36 ▪ Matuša žena Martinova, ćer Nikole Gašpića od godin ... 24 ▪ Anne, ćer istog Martina i Matuše od godine ... 2, bi kum Stipe Knezović, a kuma Jele Knezovića, žena Jozina ▪ Stipe, sin istog Ante,⁷³ i Matuše Knezović od godin ... 30, bi kum Lovre Kalavata is Trogira, kuma Katina Mladinica is Splita ▪ Antica, žena Stipana, a ćer Nikole Gašpića od godin ... 21 ▪ Ante, sin istog Stipe, i Antice od godine ... 1, bi mu kumovi Joze i žena mu Jele Knezović ▪ Marko, sin istog Ante, i Matuše Knezović od godin ... 21, kumovi Mijo Mlade is Splita i žena mu Kate ▪ Šime, ćer istog Ante, i Matuše Knezović od godin ... 18, kum, i karsti don Joze Podrug, kuma Kate Očasića ▪ Anica, žena pokojnoga Mate Knezovića, sina Antina od godin ... 54 ▪ Mate, sin pokojnoga Mate Knezovića, i Anice iste od godin ... 24, kum mu Stipe Cokarić, kuma Kate Očasića, karsti ga don Stipan Knezović kurat (list 5r) Mande, ćer istog Mate, i Anice Knezović od godin ... 22, bi oj kum Stipe Cokarić, a kuma Kate, žena Marka Očasića, a karstio je kurat don Duje Perasović ▪ Marta, ćer istog Mate, i Anice Knezović od godin ... 17, bi joj kum, i karstie don Joze Podrug kurat, a kuma Kate, žena pokojnoga Marka Očasića.

Kuća 3. ... Aranbaša Luka Očasić, sin pokojnoga Marka Blaževa od godin ... 38, koi su starinom iz Poljica sela Gati, Luki bi kum, i karstio ga je kurat don Stipan Janković, a kuma mu Matuša, žena aranbaše Ante Knezovića ▪ Kate, mater istoga Luke, žena pokojnoga Marka Očasića, a ćer pokojnoga Tome Čosića is Solina,⁷⁴ koja ima na puno godina ... 81 ▪ Matija, žena Luke Očasića, a ćer Jakova Peroša, starinom Kozarića, koja ima godina ... 34 ▪ Kate, ćer istog Luke, i Matije od godine ... 1, biu kumovi, gospodin don Duje Perasović, a kuma Jele, žena Joze Knezovića, a karsti e don Joze Podrug ▪ Bartul Očasić, sin pokojnoga Fabljana Markova, i Mande, ćere Pave Miličevića iz Žarnovnice,

zakonite žene Fabljanove, a sad žena Stipana Aljinovića, bi mu kum i karsti ga kurat don Petar Vuković, a kuma Matuša, žena Ante Knezovića, ima mu sad godina ... 14.

(list 5v) Kuća 4. ... Pere Blažević, sin pokojnoga Tome Matina od godin ... 48, biojo mu je kum Ilija Knezović, a kuma Matuša, žena aranbaše Ante Knezovića ▪ Ante, sin pokojnoga Tome istoga od godina – 28, bi mu kum Ilija Knezović, a kuma Matuša Knezovića, – ovi je umra ▪ Matija, žena istoga Pere, a ćer pokojnoga Mije Glavinović s Klisa od godina ... 32 ▪ Stipe, sin istoga Pere, i Matije od godin ... 7, bi mu kum Jure Cokarić, kuma Matuša Knezovića, karstiga e kurat don Vicko Čulap ▪ Joze, sin istog Pere, i Matije od godina ... 5, bi mu kum, i karstiga e kurat don Joze Podrug, kuma Marta, žena Pere Blaževića ▪ Lucija, ćer istog Pere, i Matije od godine ... 3, bi kum i karsti e kurat don Joze Podrug, a kuma Dujka, ćer Šimuna Cokarića ▪ Andrija, sin istog Pere, i Matije od godine ... 2, biu kumovi Jure Cokarić i žena mu Luce, a karstiga e kurat don Joze Podrug kurat.

Kuća 5. ... Ivan Blažević, sin pokojnoga Mate, Ivana Blaževa, zvan Jelinić, Ivan od godina ... 62 ▪ Mate sarzen-to, sin istoga Ivana od godina ... 34 ▪ Andrija, sin istoga Mate, od godina ... 14, mater mu sad pokojnoga Matija, ćer Nikole Stipinovića, a unuka pokojnoga Petra Perasovića, Andriji bi mu kum (list 6r) Pere Perasović, a kuma Matuša, žena Ante Blaževića, a karsti ga kurat don Duje Perasović ▪ Jakovica, ćer istoga Mate od godina ... 7, bi joj kum don Duje Perasović, a kuma Luce, žena Pere Blaževića, a karsti e kurat don Duje Perasović ▪ Ivanica, ćer istoga Mate od godin ... 5, bio je kum i karstio je kurat don Joze Podrug, bi kuma Marta, žena Pave Knezovića ▪ Jelina, ćer istoga Mate od godina ... 3, bi kum i karsti e kurat don Mate Bencun, a kuma Kate, ćer Mate Mikuličića iz Podstrane ▪ Ivan, sin istoga Mate od godine ... 1, bi mu kum i karsti ga je don Joze Podrug; kurat don Mate Bencun, a kuma bila je Dujka, kćer Šimuna Cokarića. ▪ Ante, sin istoga Ivana Matina od godin ... 30 ▪ Ivka, žena Antina, a ćer Nikole Lisičića od godina ... 49 ▪ Duje, sin istog Ante, i Ivke od godin ... 7, bi mu kum i karstiga e kurat don Joze Podrug, a kuma bi mu Antica, žena Mije Lisičića ▪ Mande, ćer istog Ante i Ivke od godin ... 2, bi kum Stipe Knezović,

72 Grgo Knezović (I. Grubišić 2011, str. 144; proučavatelj je u maticama Kučina našao točan podatak: Grgina majka nije Knezović, kako je tiskao 2011., nego Roguljić, iz Kučina). Godina rođenja, kako je tiskao Ivan Grubišić, nije u skladu s ovdje zabilježenim brojem godina, jer bi tada Grgo bio rođen godine 1769. Nadnevak koji je Grubišić tiskao ima don Slavko Kovačić u svojoj kartoteci.

73 Stipe je u Splitu, u prvostolnoj crkvi, 7. svibnja 1806. vjenčao Antoniju, kćer Nikole Kljakovića Gašpića iz Solina; ženikov otac Ante bio je tada pokojni; podatak mi je 16. veljače 2016. dao Ivan Grubišić.

74 Kate je rođena u Vranjicu 23. rujna 1732., dakle, nema 81 godinu, nego 75; kći je Tome Čosića i njegove žene Ane. Zanimljivo je kako u matici umrlih u Vranjicu o smrti njezinoga oca piše: »1744. febrara na 11. Bi is puške ubijen Toma Čosić, ubijen u Solinu i po zakonu crkvenome ne bi dostojan crkvenog ukopanja, dije ubijen tote blizu i ukopan, živija na svitu godišća okolo 36, don Marko Pavić kurat.« Podatak mi je 26. veljače 2016. dao Ivan Grubišić.

kuma Antica Lisičić, karstie (don Jozo) Podrug ▪ Stipan, sin istoga Ivana Matina od godin ... 28, bi mu kum Pere Perasović, a kuma Matuša, žena Ante Knezovića, a karsti ga je kurat don Jura Bašić, z Dubrove iz Poljica (list 6v) Pavica, ćer istoga Ivana od godina ... 22, bi kum don Duje Perasović, a kuma Luce, žena Pere Blaževića, a karsti e don Stipan Janković kurat.

Kuća **6.** ... Ante Blažević, sin pokojnoga Stipana, Ivana Blaževa, zvani starim Jelinići: Ante od godin ... 71 ▪ Matuša, žena Antina, ćer Nikole Lisičića od godin ... 56 ▪ Matija, ćer isti, Ante, i Matuše od godin ... 16, bi kum i karsti e kurat don Pere Vuković, a kuma Luce, žena Pere Blaževića ▪ † Mijo, sin istog Ante, i Matuše od godin ... 10, bi mu kum i karstiga e don Pere Vuković, a kuma Vitorija, žena Duje Lampice is Splita, bi kurat don Duje Perasović – ovi je umra ▪ Ante, sin istoga Ante, i Matuše od godin ... 8, bi mu kum Andrija Radmeljić iz zagrađa Splitcoga, a kuma Luce, žena Pere Blaževića, bi kurat don Joze Podrug, i karsti ga je ▪ Stipe, sin istog Ante, i Matuše od godin ... 7, bi kum i karstiga e kurat don Joze Podrug, a kuma Kate, žena Duje Vujace iz zagrađa Splickoga.

Kuća **7.** ... Stipe Blažević, sinovac Antin, a sin pokojnoga Lovre, pokojnoga Stipana, Ivanova, bi mu kum don Duje Perasović, a kuma Kate Terzina s Kamena, Stepe od godin ... (broj nečitak, možda 87) ▪ Ivka, ćer pokojnoga Lovre Blaževića od godina ... 18.

(list 7r) Kuća **8.** ... Mate Blažević, sin pokojnoga Pavla, Ivana Blaževa, Jelinića, sad od godin ... 67 ▪ Ivan, sin istoga Mate od godina ... 67 ▪ Matija, kćer istoga Mate, a žena Ivana Aljinovića iz Žarnovnice, sina sarzenta Petra, Matija od godina ... 24 ▪ Anne, kćer istoga Mate od godina ... 21.

Kuća **9.** ... Jozip, sin pokojnoga Pavla Blaževića, Ivana Blaževa, zvan Jelinić, od godina ... 64 ▪ Ivka, žena Jozipa Blaževića, a ćer pokojnoga Nikole Perasovića, ima na puno godina ... 60 ▪ Lovre, sin istog Jozipa, i Ivke od godina ... 40, kum mu bi i karstiga e kurat don Jura Bašić, a kuma Matuša, žena aranbaše Ante Knezovića ▪ Pave, sin isti Jozin, i Ivke od godina ... 37, kum mu bi i karstiga e kurat don Stipan Janković, a kuma Kate, žena Marka Očasića ▪ Stipe, sin istoga Jozipa, i Ivke od godina ... 28, kum mu bi i karsti ga je don Stipan Janković, a kuma Kate, žena Marka Očasića ▪ Andrijana, kćer istog Joze, i Ivke od godina ... 16, bi kum Marko Očasić, a kuma Luce, kćer pokojnoga Stipana Plosnića.

(list 7v) Kuća **10.** ... Marta, žena pokojnoga Pere Blaževića, sina Pavlova, a ćer pokojnoga Pere Cokarića, sina Matina od godin ... 36 ▪ Pere, sin istoga pokojnoga Pere,

i Marte od godine ... 4, bi mu kum Blaž, sin Mate Dorića s Lušca od Splita, a kuma Jele Bencunova iz Vranjica, krsti ga je kurat don Joze Podrug.

Kuća **11.** ... Ante Plosnić, sin pokojnoga Stipana, Nikolina od godina ... 64 ▪ Jerka, žena Antina, a ćer Ivana Kukoća s Lušca od godina ... 62 ▪ Kate, kćer istoga Ante, i Jerke od godina ... 24 ▪ Ivan, sin istoga Ante, i Jerke od godina ... 28 ▪ Pere, sin istoga Ante, i Jerke od godina ... 13, oba sina njih karšćena u Splitu.

Kuća **12.** ... Luce, žena pokojnoga Mate Plosnića, sina pokojnoga Jurja, a kćer pokojnoga Bariše Gojića s Kamena od godina ... 27 ▪ Pavica, kćer istoga pokojnoga Mate, iste Luce od godin ... 7, bi kum Matij Gojić, a kuma Mande, žena Stipana Gojića, karsti e kurat don Vicko Čulap ▪ Šime, kćer istoga pokojnoga Mate, i Luce iste od godin ... 5, bi kum don Marko Domjanović iz Žarnovnice, a kuma Matija, žena Luke Očasića, karsti je kurat don Joze Podrug ▪ Stipe, sin istoga pokojnoga Mate i Luce od godine ... 3, bi mu kum Luka Očasić, a kuma Mande, žena Stipana Gojića, a karsti ga je kurat don Mate Bencun iz Vranica.

(list 8r) Kuća **13.** (čitav je upis poslije bio prekršten) ... Ante Stipinović, sin pokojnoga Mije, Gargina, od godina ... 57 ▪ Anne, žena istoga Ante, ćer pokojnoga Marka Očasića od godina ... 48 ▪ Bare, kćer isti Ante, i Anne od godina ... 14, bio je kum i karstio don Joze Podrug kurat, a kuma Kate, žena pokojnoga Marka Očasića.

Kuća **14.** ... Mate Stipinović, sin pokojnoga Jozipa, Stipanova Stipinovića od godina ... 46, Mate rođen od Matuše, ćere pokojnoga Mate Blaževića ▪ Ivan Stipinović, sin istoga Jozipa, i Matuše od godin ... 28, bi mu kum Pave Sobić s Mravinaca,⁷⁵ a kuma Mande Lisičić, žena Mijina ▪ Bare, kćer isti Jozipa, i Matuše od godina ... 27 ▪ Anne, kćer isti Jozipa, i Matuše od godina ... 21, bi kum i karsti e don Pere Vuković, kuma Kate Očasića ▪ Bariša, sin istoga Jozipa, i Matuše od godina ... 17, bi mu kum i karstiga e kurat don Joze Podrug, a kuma Matuša, žena aranbaše Ante Knezovića.

Kuća **15.** ... Pave Stipinović, sin pokojnoga Ivana, Nikolina, ima sad godina ... 56 ▪ Jure, sin istoga Pave, rođen od njegove zakonite žene Anne, sad pokojna, kćer pokojnoga Pere Perasovića, bio mu je kum don Gargo Knezović, a kuma Kate Stipurina s Lušca, a karstio ga je kurat don Pere Vuković. Ima Jure sad godina ... 16 ▪ Duje, sin istoga Pave, i žene mu Anne, od godina ... 8, bio je kum Zorzi Baštunović, sin Perin, s Lušca, kuma mu Dujka, žena istoga Zorzi Baštuna, karšćen je u Splitu u svetome Ivanu ▪ Ivan, sin istoga Pave, i Anne od godina ... 6, kum mu je Ante

75 Sobić je netočno; točno je Sovinčić, a od toga su roda nastali Andrići.

Plosnić, sin pokojnoga Jakova, (list 8v) kuma Kate, žena pokojnoga Marka Oćasića, oba od ove parokije, karstio ga kurat don Joze Podrug ▪ Matuša, kćer istoga Pave, i žene mu Ane od godin ... 10, kum isti Antić Plosnić, a kuma ista Kate, karsti kurat don Joze Podrug.

Kuća **16.** ... Nikola Lisičić, sin pokojnoga Jure, Ivanova od godina ... 86 ▪ Mijo, sin istoga Nikole, i Nikoline zakonite žene, sad pokojne Franete, kćer pokojnoga Garge Stipinovića. Miji sad godina ... 48 ▪ Antica, žena istoga Mije, a kćer pokojnoga Antona Šupića s Kamena. Antici sad godina ... 37 ▪ Ivan, sin istoga Mije, i Antice od godina ... 8, bi mu kum aranbaša Nikola Plosnić pokojnoga Jakova, a kuma Matuša, kćer Nikole Lisičića, a žena Ante Blaževića Parole, karsti ga je kurat don Duje Perasović ▪ Andrijana, kćer istoga Miška, i Antice od godine ... 3, bi kum Ivan Blažević, sin Martin, pokojnoga Pavla, a kuma Matija, kćer istoga Mate, karsti je don Joze Podrug.

Kuća **17.** ... Mande, žena pokojnoga Mije Lisičića, sina pokojnoga Jure, Ivanova ▪ Mande, kćer pokojnoga Ivana Lelasovića iz Poljica sela Čičla. Mandi sad na puno godina ... 61 ▪ Pave, sin istoga pokojnoga Mije Lisičića, i Mande Lelanoća, zakonite žene Mijine. Pavi sad godina ... 28, (list 9r) Bi mu kum Ivan Cokarić, sin pokojnoga Stipana, a kuma Kate, žena pokojnoga Marka Oćasića, karsti ga don Stipan Janković ▪ Bartul, sin istoga Mije, i Mande od godina ... 20, bi mu kum i karsti ga je kurat don Frane Madir iz Šućurca, a kuma Matuša, kćer Nikole Lisičića, sad žena Ante Blaževića.

Kuća **18.** ... Ivan Cokarić pokojnoga Nikole Matina od godin ... 46, bi mu kum i karsti ga je kurat don Stipan Janković, a kuma Mande, žena Mije Lisičića ▪ Luce, žena istoga Ivana od godina ... 31, a kćer pokojnoga Mate Bogića iz Vranjica⁷⁶ ▪ Mate, sin istoga Ivana i Luce od godina ... 7, bi mu kumovi Gargo Maroević i žena mu Luce, s Mravinaca, karsti ga je kurat don Vicko Čulap ▪ Ivka, kćer istoga Ivana i Luce od godine ... 4, bi kum Stipe Blažević, pokojnoga Lovre, kuma Matija, žena Pere Blaževića, karsti e kurat don Mate Bencun iz Vranjica ▪ Nikola, sin istoga Ivana i Luce od godine ... 3, bi mu kum i karsti ga je kurat don Duje Perasović, kuma Ivka, ćer Nikole St(i)pi)novića ▪ Toma, sin istoga Ivana i Luce od godine ... 2, kumovi Ivan i Matija Blaževići.

(list 9v) Kuća **19.** ... Jure Cokarić,⁷⁷ sin pokojnoga Nikole Matina, od godin ... 49, bi mu kum Nikola Dević z

Dugopolja, kuma Matija, žena Ivanka Stipinovića ▪ Luce, žena istoga Jure, a ćer pokojnoga (riječ nije napisana)⁷⁸ Perasovića od godin ... 48.

Kuća **20.** ... Pilipa, kćer Nikole Cokarića Matina, koja sad ima godina ... 50 ▪ Kate, kćer istoga pokojnoga Nikole od godina ... 43 ▪ Ivka, kćer istoga pokojnoga Nikole Matina od godin ... 30, bi istoga Nikole zakonita žena Jankovića, kćer pokojnoga Petra Percova, koja porodi rečene sinove i kćeri Nikoline.

Kuća **21.** ... Pere Cokarić, sin pokojnoga Pave Matina od godina ... 13, rođen od zakonite žene Pavine Lucije, kćere pokojnoga Ivanka Stipinovića, bi mu kum i karsti ga je kurat don Joze Podrug, kuma Kate, žena (pokojnoga) Marka Oćasića ▪ Kate, kćer istoga Pave i Luce od godina ... 20, bi kum Ivan Cokarić pokojnoga Stipe, kuma Kate, žena Marka Oćasića, karsti kurat don Stipan Janković ▪ Antica, kćer istoga Pave i Luce od godin ... 18, bio je kum, i karsti e kurat don Frane Madir, a kuma Kate, žena (pokojnoga) Marka Oćasića (list 10r) Ivka, kćer istoga Pave i Luce od godina ... 16, bio je kum, i karsti e kurat don Pere Vuković, kuma Jela, žena Nikole Stipinovića ▪ Bare, kćer istoga Pave i Luce od godina ... 14, bio je kum, i karsti e kurat don Mijo Janković, kuma Frane, žena Nikole Lisičića.

Kuća **22.** ... Stipe Cokarić, sin pokojnoga Stipana od godina ... 56 ▪ Jele, žena Stipana, a ćer pokojnoga Ante Knezovića od godina ... 45 ▪ Ivanica, kćer istoga Stipe i Jele od godin ... 16, biu kumovi (riječi nisu napisane) ▪ Dujka, kćer istoga Stipe i Jele od godin ... 14, biu kumovi (riječi nisu napisane) ▪ Luce, kćer istoga Stipe i Jele od godin ... 11, biu kumovi (riječi nisu napisane) ▪ Matuša, kćer istoga Stipe i Luce⁷⁹ od godin ... 9, biu kumovi (riječi nisu napisane) ▪ Ivan, sin istoga Stipe i Luce od godin ... 7, biu kumovi (riječi nisu napisane) ▪ Martin, sin istoga Stipe i Luce od godine ... 3, biu kumovi (riječi nisu napisane).

(list 10v) Kuća **23.** ... Luka Cokarić, sin pokojnoga Šimuna, Stipana od godina ... 29, rođen od Kate, ćere pokojnoga Pere Perasovića zakonite žene istoga, Šimunove ▪ Martin, sin istoga Šimuna i Kate od godina ... 10, [rođen u Stobreču na 3. decembra 1791, a kršten 10. istoga 1791 (ovaj je redak naknadno upisan i on mijenja Martinovu životnu dob na 16 godina, što pokazuje i broj 0 koji je zacrnjen)], krsti kurat don Stipan Janković i bi kum kurat, kuma Kate Oćasić, žena pokojnoga Marka ▪ Pave, sin istoga Šimuna i Kate od godin ... 28 ▪ Ante, sin istoga Šimuna

76 Lucija je kći Mate Vrbata, zvanoga Bogić, iz Vranjica, i Matije Lisičić iz Stobreča; rođena je u Vranjicu 8. prosinca 1776., krštena 10. prosinca; podatak mi je 17. veljače 2016. dao Ivan Grubišić.

77 Ovo je obitelj onoga Jure koji je zabilježen na početku Popisa, onoga koji »ovi libar batisterih (...) učini ga i kupi Jure Cokarić prokaratur carkve Svetoga Lovre«.

78 Podatak upisa njezine smrti, 11. studenoga 1838., potvrđuje ime oca: Petar.

79 Podatak o majci je netočan za djecu Matušu, Ivana i Martina; točan je podatak: Jela, jer je ona žena Stipe Cokarića i 23. srpnja 1808., kad je rodila kći Jakovicu.

i Kate od godina ... 9 ▪ Jaka, kćer istoga Šimuna i Kate od godina ... 24 ▪ Antica, kćer istoga Šimuna i Kate od godina ... 13 ▪ Kate, kćer istoga Šimuna i Kate od godina ... 8 ▪ Luce, kćer istoga Šimuna i Kate od godina ... 6.

Kuća **24.** ... Aranbaša Nikola Plosnić od godina ... 48, sin pokojnoga aranbaše Jakova, sina aranbaše Nikole ▪ Anica zakonita žena istog Nikole od godina ... 46, koja je od Javorčića, ćer ▪ Ante, sin istoga Nikole i Anice od godina ... 14 ▪ Ivan, sin isti Nikole i Anice od godina ... 11 (list 11r) Jakovica, kćer istoga Nikole i Anice od godina (brojevi nisu napisani), koja je sad žena Ivana Mijanovića pokojnoga Dujma ▪ Luce, kćer istoga Nikole i Anice od godina ... 18 ▪ Matuša, kćer istoga Nikole i Anice od godina ... 9 ▪ Andrijana, kćer istoga Nikole i Anice od godina ... 7. ▪ Ante, sin pokojnoga aranbaše Jakova, Nikolina od godina ... 40 ▪ Jakovica zakonita žena istoga Ante od godina ... 36, a kćer pokojnoga Duje Maroevića s Mravinaca ▪ Kate, kćer istoga Ante i Jake od godina ... 9 ▪ Matuša, kćer istoga Ante i Jake od godina ... 6 ▪ Jakov, sin istoga Ante i Jake od godine ... 3 ▪ Jakovica, žena pokojnoga Mate, Ivanova od godina ... 70 ▪ Tomica, kćer istoga Mate i Jake od godina (brojevi nisu napisani), koje sad žena Mate Vukšića u Podstrani ▪ Jele, žena pokojnoga Ivana Plosnića, Ivanova, sina aranbaše Nikole, ista Jele, kćer pokojnoga Antona Vukšića is Podstrane od godina ... 46 (list 11v) Blaž, sin istoga pokojnoga Ivana, Ivanova Plosnića i Ivanove zakonite žene iste Jele od godina ... 28, bi mu kum Stipe Cokarić, sin pokojnoga Stipana, a kuma Kate, žena Šimuna Cokarića, a ćer pokojnoga Pere Perasovića, karsti ga je kurat don Joze Podrug ▪ Luka, sin istoga pokojnoga Ivana i Jele od godina ... 11, bi mu kum i karsti ga don Mijo Janković, a kuma Frane, žena Nikole Lisičića ▪ Mande, kćer istoga pokojnoga Ivana i Jele od godina ... 12, biu kum (riječi nisu napisane).

Kuća **25.** ... Nikola Stipinović, sin pokojnoga Ivanka, Nikolina. Isti Nikola od godina ... 67 ▪ Jele zakonita žena istoga Nikole od godina ... 49, a kćer pokojnoga Mate Peroša s Mravinaca ▪ Marko, sin istoga Nikole i Jele od godina ... 21 ▪ Mate, sin istoga Nikole i Jele od godina ... 14 ▪ Joze, sin istoga Nikole i Jele od godina ... 12 (list 12r) Ante, sin istoga Nikole i Jele od godina ... 10 ▪ Ivan, sin istoga Nikole i Jele od godina ... 7. ▪ Šimun, sin pokojnoga Ivanka, Nikolina od godina ... 57 ▪ Anne, kćer istoga pokojnoga Ivanka od godina ... 46.

Župljani Kamena u godini 1726. uspoređeni s onima u godinama 1660. i 1672.

Godine 1992. Marko Jačov tiska popis župljana u Kamenu i Strožancu. Taj je popis u pismu što ga je 28. veljače 1660. napisao splitski nadbiskup Leonardo Bondumier i poslao u Vatikan.⁸⁰ Nabrojiti sve tadašnje obitelji bilo bi za ovo proučavanje suvišno, pa sam odlučio nabrojiti samo one koje su trajale od 1660. do 1726. *Piero Dropinovich*: dva muškarca i dvije žene. *Gregorio Gelacich*: četiri muškarca i dvije žene. *Mattio Martich*: tri muškarca i četiri žene. *Zorzi Martich*: dva muškarca.

Godine je 1962. Ivan Grgić pokazao popis vlasnika u »Katastru Kamena, Stobreča, Strožanca i grupe harambaše Galijota«.⁸¹ U izvoru su brojne obitelji, a u ovaj sam izbor uvrstio samo one koje su dokazane u godini 1672., kada su obitelji dobile zemlju, i u godini 1726. iz koje je sačuvan njihov popis. To je jedna od mogućih potvrda koliko su dugo trajale upravo ove:

Anna Martichia: članova 1, čestica zemlje 1; ukupno 6,5 vriti (list 88 lijevo);

Francesco Dropinouich: članova 5, čestica zemlje 4; ukupno 23,28 vriti (list 99 lijevo; drugi red, 99 desno);

Catte Martich: članova 3, čestica zemlje 5; ukupno 18,66 vriti (list 97 lijevo);

Lucha Martich: članova 6, čestica zemlje 5; ukupno 34,82 vriti (list 110 desno);

Mattio Martich: članova 3, čestica zemlje 5; ukupno 12,37 vriti (list 118 desno);

Manda Martich: sama, čestica zemlje 3; ukupno 5,92 vriti (list 120 lijevo);

Mare Martich: sama, čestica zemlje 3; ukupno 10,64 vriti (list 126 lijevo);

Mara, e Manda, sorelle Martich quondam Paulo: članova 2, čestica zemlje 1; ukupno 12,107 vriti (list 131 desno);

Nicolo Martich: članova 6, čestica zemlje 9; ukupno 31,108 vriti (list 138 desno, 139 lijevo);

Pietro Tersich: članova 5, čestica zemlje 7, ukupno 24,91 vriti (list 147 lijevo, 147 desno);

Pietro Dropinouich: članova 5, čestica zemlje 5; ukupno 26,12 vriti (list 148 lijevo);

Stefano Martich: članova 1, čestica zemlje 3; ukupno 4,67 vriti (list 149 desno);

Simon Martich: članova 3, čestica zemlje 4; ukupno 17,95 vriti (list 154 lijevo);

80 Rukopis: Roma, Congregazione per l'Evangelizzazione dei Popoli, Archivio storico, Scritture Originali Riferite nelle Congregazioni Generali, volumen 307, list 77r-78r; izdanje: M. Jačov 1992, str. 108-109, br. 367.

81 Zadar, Državni arhiv (HR-DAZD-5), Mletački katastar. Katastarske knjige. Popisi, kutija 61; izdanje: I. Grgić 1962, str. 23-24 (bilj. 41a).

Tomaso Supich: članova 5, čestica zemlje 6; ukupno 24,99 vriti (list 155 desno);

Zuane Martich: članova 7, čestica zemlje 9; ukupno 35,76 vriti (list 158 lijevo; drugi red, 158 desno);

Zorzi Supich: članova 4, čestica zemlje 4; ukupno 19,72 vriti (list 162 lijevo);

Zorzi Gellacich:⁸² članova 6, čestica zemlje 7; ukupno 34,37 vriti (list 163 lijevo, 163 desno).

Godine 1967. Benedikta Zelić-Bučan tiska izvor pisan hrvatskom ćirilicom. »Stanje duša sela Stobreč i Kamen 1726. Dropić, Božo 3; Jelačić, Grgo 3; Martić, Šimun 4; Šupić, Ivan 4; Terzić, Mijo 10; Vuić, Mijo 4. Svega 6 obitelji, 28 duša.«⁸³ Ovome izdanju nemam prigovora.

Rukopis ima naslov hrvatskom ćirilicom: »1726 Stobreč«, a ispod njega latinicom: *Sasso, e Stobrez*. Sve je drugo pisano hrvatskom ćirilicom. Izostavio sam slova: »h.«, »d.«, »g.«, »p.«, »k.«, »kr.« i arapski pisane brojeve. Kraticu »g.« sam nadomjestio trima točkicama. Popisivač je pojedine kuće odijelio vodoravnom crtom po čitavoj širini stupca, pa sam to izostavio Za razgovjetnije prepoznavanje osoba u pojedinoj kući odvojio sam ih znakom

punoga kvadratića (▪). Naznaku listova i tumačenje pojedinosti u rukopisu stavio sam u oble zagrade (). Za lakše čitanje razriješio sam sve kratice, ali bez naznake.

(list 1v, desni stupac) Kame(n) Mijo Terzić ... 50 ▪ Mate, sin Mijin ... 21 ▪ Miko, sin Mijin ... 18 ▪ Andrija, sin Mijin ... 4 ▪ Petar, sin Mijin ... 2 ▪ Jerka, žena Mijina ... 35 ▪ Čer Mijina Kate 7; (3: pogrešno) ▪ (list 1r, lijevi stupac) Manda, ćer Mijina ... 4 (20: pogrešno) ▪ Bara, žena Nikolina ... 20 ▪ Stipan, sin Nikolin 1.

Šimun Martić ... 36 ▪ Dujam, sin Šimunov ... 16 ▪ Matij, sin Šimunov ... 3 ▪ Bare, žena Šimunova ... 31.

Gargo Jelačić ... 20 ▪ Kate, žena Gargina ... 19 ▪ Mande Jelača ... 40.

Bože Dropić ... 18 ▪ Manda Dropić ... 16 ▪ Manda stara Dropić ... 52.

Ivan Šupić ... 30 ▪ Matij, sin Ivanov ... 10 ▪ Anton, sin Ivanov ... 3; (30: pogrešno) ▪ Kate, žena Ivanova ... 31.

Mijo Vuić ... 30 ▪ Antica, žena Mijina ... 22 ▪ Kata, ćer Mijina ... 2 ▪ Petar, od sestre Mijine ... 16.

(na desnoj strani): *Huomini d'arme sono 38; done 34; vecchi 0; vecchie 1; putti 17, putte 14*

Literatura

- V. B. Bronskij 1819 Vladimir Bogdanovič Bronskij, *Zapiski morskago oficera, v" prodolženii kampanii na Sredize-mnom" mory pod" načal"stvom" Vice-Admirala Dmitrija Nikolaeviča Senjavina ot" 1805 po 1810 god., III*, Sankt-Peterburg 1819.
- Code 1804 *Code civil des Français*, Paris 1804.
- A. Duplančić 1989 Arsen Duplančić, *Katalog*, Doba francuske uprave u Dalmaciji u svjetlu arhivske, bibliotečne i numizmatičke građe Arheološkog muzeja u Splitu, Split 1989, 15-93, (izložba u Muzeju narodne revolucije u Splitu, 21. rujna - 14. listopada 1989.).
- T. Erber 2010 Tullio Erber (preveo Jurica Matijević), *Poljička knežija*, Priko 2010, (Biblioteka »Gradac«, XII).
- I. Grgić 1962 Ivan Grgić, *Prva agrarna operacija na mletačkoj »novoj stečevini« u Dalmaciji. Naseljavanje novog stanovništva i razdioba zemlje na području Splita i Klisa 1672 - 73 godine*, Split 1962, (Izdavanje Muzeja grada Splita, 11).

82 Jedan od veoma vjerojatnih njegovih suvremenika ili nasljednika spomenut je u talijanski i hrvatskom ćirilicom pisanome pismu iz Splita (knez i kapetan Marchio Quirini), 23. lipnja 1698: *Francesco Gelačich Harambassa di Sasso*; »Frani Jelačiću harambaši Kamenskomu« (Split, Nadbiskupski arhiv, Kaptolski arhiv, 490, spis 20; don Slavko Kovačić je 25. ožujka 2016. na ovaj spis upozorio Ivana Grubišića i mene).

83 Rukopis: Split, Nadbiskupski arhiv, Splitska nadbiskupija, 69; izdanje: B. Zelić-Bučan 1967, str. 266, br. 24, str. 275.

- I. Grubišić 2011 Ivan Grubišić, *Svećenici u službi Župe svetoga Martina u Vranjicu od 1650. do 1911. godine*, Tusculum 4, Solin 2011, 137-157.
- L. Katić 1962 Lovre Katić, *Veza primorske Dalmacije kroz kliški prolaz od prethistorije do pada Venecije*, Starine 51, Zagreb 1962, 267-434.
- V. Maštrović 1979 Vjekoslav Maštrović, *Zadarska oznanjenja iz XVIII, XIX i početka XX stoljeća (Jadertina Croatica)*, Zagreb 1979.
- A. Pavić 1903 Alfons Pavić, *Prinosi povijesti Poljica*, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini XV, br. 3 i 4, Sarajevo 1903, 405-482.
- Š. Peričić 2000 Šime Peričić, *Neki Dalmatinci - generali stranih vojski*, Radovi Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru 42, Zagreb - Zadar 2000, 195-220.
- P. Pisani 1893 Paul Pisani, *La Dalmatie de 1797 à 1815*, Paris 1893.
- M. Plosnić 2009 Matko Plosnić, *Stobrečki preporod*, Stobreč 2009.
- K. Prijatelj 1952 Kruno Prijatelj (priredio), *Ljetopis nepoznatog Splitsanina od g. 1756. do 1811.*, Starine 44, Zagreb 1952, 63-93.
- A. Strgačić 1959 Ante Strgačić, *Inventar fonda matičnih knjiga Državnog arhiva u Zadru*, Arhivski vjesnik II, br. 2, Zagreb 1959, 485-539.
- F. Tancik 1964 Ferdinand Tancik, *Ob 150-letnici vojnih operacij 1813 – 1814 v mejah Ilirskih provinc*, Kronika XII, br. 1, Ljubljana 1964, 37-48.
- M. Velić 1985 Miroslav Velić i suradnici, *Mosorski partizanski odred*, Split 1985, (Biblioteka Monografije, 8).
- M. Vidović 2004 Mile Vidović, *Splitsko-makarska nadbiskupija. Župe i ustanove*, Split 2004.
- Zbornik 1955 *Zbornik dokumenata i podataka o Narodnoosobodilačkom ratu jugoslovenskih naroda, V, 10*, Beograd 1955.
- B. Zelić-Bučan 1965 Benedikta Zelić-Bučan, *Zbirka matičnih knjiga u Historijskom arhivu u Splitu*, Izdanje Historijskog arhiva u Splitu 5, Split 1965, 171-192.
- B. Zelić-Bučan 1967 Benedikta Zelić-Bučan, *Popis pučanstva splitske nadbiskupije 1725. godine*, Izdanje Historijskog arhiva u Splitu 6, Split 1967, 258-287.

Summary

Milan Ivanišević

Devastations of environments of Solin in the years 1807 and 1814

Key words: Stobreč, Klis, vital records, French army, Austrian army, years 1807 and 1814

The author is describing military activities that resulted in devastation of old vital records: in 1807 in Stobreč (French army) and in 1814 in Klis (Austrian army). Besides a description of the fightings in Stobreč, described is also the trial and sentences to the rebels and their pardon. The genuine records being destroyed, the new parish priest tried replacing them by listing the families. Besides a description of the fighting in Klis, the author is presenting a new reading and interpretation of the vital record sources. In his opinion, the vital records were destroyed by the Austrian army when revenging on the French governor, who kept the records in his residence. Explained is the new French legislation on a new organisation of vital records. At the time of the French administration too, vital records were kept by ecclesiastical institutions under their rules, but few of them have survived. This is evident from the presented list of the nine parishes around Solin (Konjsko, Klis, Vranjic, Mravince-Kučine, Kamen, Stobreč, Žrnovnica, Podstrana and Jesenice). The population in the Stobreč parish were listed before the year 1807, in the years 1725 and 1726 (comparatively), and in the census started on 18 October 1807. The population of the Kamen parish was listed in 1726, and compared with the lists of 1660 and 1672. The parish vital records also recorded some incidental events that took place at the time of the French administration. The lists of population of Konjsko and Vranjic were taken to Split, to the civil governor, for his review (1812). In Stobreč a new church was built (1809), but it had no baptising font. It was made subsequently and the first baptising was performed on 5 August 1810. In Stobreč, a civil governor was recorded in 1812 and 1813 (information in Jesenice).